

HÍRNYELVÉNY

Egy évre 24 korona.
Egy hétre 2 korona.

VÉNYNYELVÉNY

Egy évre 28 korona.
Egy hétre 2 k. 40 f.

HÍRNYELVÉNYEK

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitlitter sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 867.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, június 19.

Mai számunk főbb közleményei:

Vesdrelők: Sikertelen kabinetalakítás.
A kabinetalakítás kudarcra.
Büntető-jog és nemzetiségi kérdés.
A főispánok és Tisza István.
Királysértés ügyvéd.
A királyváró Belgrád.
Kerhatalom a szerető ellen.
Ellélt templomrablók.
Állampapír, vagy fivarlevél?
Tárcsa: A vásárfia. Irta: Honti Henrik.
Csarnok: Mignon, ne sirj! Irta: Palotás F.

Sikertelen kabinetalakítás.

Budapest, június 18.

(Saját tudósítónktól.) Tisza István gróf kabinetalakítási kísérlete sikertelen maradt. Két oldalról folyik a harc Tisza körül. Az egyik tábor benne a katonai reakció és a bécsi militarizmus emberét támadja. A másik azért kész támogatni őt, mert a társadalmi reakció, a klerikalizmus ellen vél benne harcost találni.

Bennünket a magyar nemzet életérdekeinek szempontja vezet és ha Tisza Istvánban azt a férfiut látnók, a ki az igazi szabadelvűség ügyét ismét talpra állítaná a klerikalizmussal szemben, örömmel üdvözölnék őt. De fájdalom, a helyzet most úgy alakult, hogy ő ez idő szerint csak Bécs katonai hatalmi szavát jelenti s még némi kárpótlást se nyújt a liberálizmus remélhető diadalával. Nem nyújt pedig sok okból.

Először: nem nyújt, mert az igazi magyar szabadelvűség nem képzelhető úgy, hogy egyidejűleg katonai reakció álljon fenn. Nem lehet ott szabadelvű rendszer, a hol a hadsereg korlátlan ur állam, törvényhozás és társadalom felett.

Másodszor: nem remélhető igazi szabadelvűség, mert a nemzeti követelések ellen való nyílt háború, a törvényhozás megrendszabályozása és megfenyítési oly viharokat támasztana és annyira megrendítené az országot, hogy ez az új szabadelvűség teljesen életképtelennek bizonyulna a felzúduló orkánnal szemben.

Harmadszor: az ilyen politika nem hogy erősítené az igazi szabadelvűséget, de azt végkép és örökre lejáratná. Azt mondják évtizedek óta, hogy a szabadelvűek itthon csak úgy tartották fenn uralmukat, hogy Béccsel szemben minden szolgálatra készek voltak. Még csak az kellene most, hogy a reakció táborra arra hivatkozhassék, hogy a nemzeti jogok elleni nyílt és erőszakos háborúra készséggel ajánkozott eszközül a szabadelvű tábor. Ezt az erkölcsi csapást a szabadelvű tábor soha többé nem heverhetné ki.

Negyedszer: Nem remélhető a szabadelvűség ilyen uton való diadala, mert gróf Tisza István már kormányalakítási törekvéseinek első lépésével is arról tett tanúságot, hogy nem a szabadelvűség ügy az, a melyet fontosnak tart, hanem a katonai követelések ügye. Hiszen rögtön kész volt

a feudális iránynak tárcát kínálni, s még Zselénszki Róbert grófot is befogadta volna, a legreakciósabb elemeket is magához ölelte volna, csak vállalkozása: a katonai javaslatok keresztülhajtása sikerüljön.

Ötödször: nem lehetett ezuttal az ő személyével a szabadelvűséggel győzni, mert olyanok, a kiknek a szabadelvű cselekvés terén multjok van, melyet Tiszának csak ezután kellene megszerezni, mint: Bánffy, Wekerle, Hieronymi, Berzeniczky és számos más tekintélynek semmi reményük sincs, hogy ily körülmények között Tiszával a szabadelvűséget győzelemre lehet vezetni.

Ezek a tanúságai Tisza István gróf sikertelen kabinetalakítási kísérletének. O elbukott, de a meddő kísérlet nem hagyott árnyat a magyar liberálizmuson, megóvta azt, hogy ellenségei a szolgálalkúság vádjával illessék. S ha csakugyan valahol az a gondolat volt, hogy a szabadelvűség népszerűsége legyen segítője a katonai reakciónak: ez a gondolat most csődöt vallott. Bizonyos, hogy a helyzet most még bonyolultabb, mint a minő Szell Kálmán lemondásakor volt. A szenvedélyek minden oldalon föl vannak zavartva, s a szabadelvű pártnak egysége talán soha jobban veszélyeztetve nem volt, mint most, a mikor közel száz szabadelvűpárti képviselő foglalt határozottan állást Tisza ellen. A kibontakozást nehéz lesz megtalálni, s hozzá tehetjük, hogy

A vásárfia.

Irta: Honti Henrik.

Ezer kéz dolgozik szorgalmasan, kalapácsütések csengnek, ember-lárma, állat-bögés hallatszik mindenfelől; lázas, forrongó a városka és e sok munkából lassan-lassan kibontakozik egy sátor-tábor, s mire a nap kibukkan a templom pléh-tornyai közül, a vásár kész, és már az árut rakják ki a kereskedők.

No nézd! egy verklis csekély négy fillért azt is kihuzatja egy fehér egorkével, hogy mit rejt számodra a jövő és pedig, ha akarod: magyarul, németül vagy tótul. Olyan tudós ez a kicsi fehér jószág.

Most jövünk az igazi Eldorádóba! Mennyi játék, Istenem! . . . hány gyerekszívet lehetne vele boldoggá tenni! . . . Sipok, dobok, trombiták, kardok, puskák, katona sipkák, minden, amit olyan kicsi együgyű szivecske megkíván magának. De a legeslegszebb egy fakatona, amit ha megrántanak, szalutál. Ez igazán gyönyörű.

Mulik az idő. A nép csak úgy dől be a falvakról, ki eladni, ki venni jön, mind kiöltözve az ünneplőruhába. A vásár megkezdődött. Sietnek venni, mert korán olcsóbb a — zsidó. Az első ve.őnek még veszteségre is odaadja a portékát, mert az első pénznek nagy varázsa van; mozza a többi . . . Adnak, vesznek, s közben csak úgy nyúzsog a nép.

I.

Elhalón hangzik ide a vásári zaj és egyhangu zsongásba olvad csupán, amely belevész a csendbe. Az ablakok függőyei rendszeren le vannak huzva és Kerekésné asszony Péterkét megmosdatta, felöltöztette szépen és mikor a fiucska elpityeredett egy kissé, becézve vigasztalta.

— Ne sirj édes fiam, hazajön apuska, ki mentek a vásárra, majd vesz valamit.
— Katonát? — nyafogta Péterke.
— Azt vesz fiam, azt . . .

Péterke vézna kis pénészvirág volt. A hatéves gyerek olyan sovány kis semminek látszott, hogy egy ember háromévesnek se mondta volna. Az arca szinte áttetszően fehér, és lehetett látni kékes ereit, amelyekben bizonyára csak szivárgott a vér.

Apa délben hazajött és az esetlen nagy ember megható szeretettel kapta magához a törékeny kis jószágot és amennyire kitellett tőle, — gyöngéden mondta:

— Gyere fiam a vásárra, veszünk valami szépet, nagyon szépet! . . . majd meglátod.

A kis fiucska belefogódzott az apa karjába és elmentek, ki a sokadalomba. Nagyon élvezett a kis gyerek, és szomorú arca gyakran mosolygott. Kerekés ur boldog volt, hogy így mulat Péterke. Bementek egy sátorba, ahol üvegbe nézve meglátták Kossuth apánk temetését, a bur háborút, Erzsébet királyné meggyilkolását, meg sok más érdekes dolgot;

azután odamentek a játékosokhoz és megvették a boldogság netovábbját: a kis fakatonát.

Lovon ült és ha a lóba belefujtak, füttyölt. A katona piros csákóján gyönyörű toll lengett és a mentéjén igazi aranyos gombok ragyogtak. — Péterke gyöngye kezecskéjével a szívéhez szoritotta a kis vitézt és büszke mosolylyal tipegett az édesapja oldalán, — mintha az egész világnak akarná mutatni:

— Nini, mim van! . . .

Apuska még néhány apróságot vett, a másik két kicsinek, mézeskalácsot, cukrot, mi egymást és hazamentek.

II.

Kerekés Péter hivatalnok volt szegény, aki vagy ezer koronáért körmőlt évhosszant a magas államnak. Szerencsétlenségére meg is házasodott erre a jövedelemre, és az aszsonykája — az egykori ideál — volt a konyha- és közgazdaságnak annyira művésze, hogy a férj fizetéséből valahogy megélt a család.

Három gyerek volt már a kis lakásban, az egyedüli örömei apjuknak, ha fáradtan hazajött az aktagyárból. De szegény kis cselédek nagyon az anyjukra fűtöttek; vérszegények kicsinyek lettek, nem olyan erősek, vérmesek, mint atyjuk, aki egész óriás.

Gyerekesen gondolt rá a nagy ember, mi csoda örömet szerzett annak a hitvány kis gyereknek és mosolyogva dolgoztatott.

Mikor hazajött a hivatalból Kerekés, csak-

ezt a kibontakozást csakis igazi szabad-
elvű párti férfiú találhatja meg, a ki a
szabadelvűséget ne csak idehaza a kleri-
ká lizmussal, de a militarizmus veszedel-
m eivel szemben is meg tudja védeni.

TÁVIRATOK.

A németországi képviselő választások.

Berlin, június 18. Este fél 12 óráig 385 birodalomgyűlési képviselő választása eredménye volt ismeretes. A megválasztottak között van 85 centrupárti, 53 szociáldemokrata, 30 konzervatív, 14 lengyel, 6 birodalmi párti, 6 elzászi, 5 nemzeti szabadelvű, 4 pártonkívüli, 2 parasztszövetségi, egy dán és egy reformpárti. Pótválasztás lesz 180 kerületben. A pótválasztásban résztvesz 120 szociáldemokrata, 64 nemzeti szabadelvű, 36 konzervatív, 35 centrupárti, 24 szabadelvű néppárti, 15 birodalmi párti, 10 tagja a szabadelvű pártegyesületnek, 9 pártonkívüli, 8 német néppárti, 8 velf, 8 lengyel, 6 reformpárti, 6 parasztszövetségi, 5 antiszemita, 4 elzászi és 1 tagja a mezőgazdák szövetségének.

A balkáni zavarok.

Konstantinápoly, június 18. A portának az osztrák-magyar és az orosz nagykövethoz intézett tegnapi közleménye adatokat tartalmaz a komité üzeméről. Az utolsó napokban a monasztiri idegen konzulátusok leveleket kaptak a bizottságoktól, a melyekben arról értesítették őket, hogy a bandák legközelebb meg fogják támadni Monasztirt. Valószínű azonban, hogy misztifikáció az egész. Hanem azért török részről megtették a kellő katonai óvintézkedéseket. A Szalonikiban hozott halálítéleteket még nem erősítette meg a szultán s ez a török lakosságot nagyon elkészteti. Nem valószínű, hogy a halálbüntetést szabadságvesztésre változtatják.

Ideérkezett jelentések szerint a német és francia tőkepenzések között a bagdadi vasut kérdésében fennforgott differenciák dolgában legközelebb várható vagy talán meg is történt a megegyezés.

A kabinetalakítás kudarcra.

(Tisza István Bécsben.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 18

Tisza István gróf kormányalakítási kísérlete nem járt sikerrel. Magában a szabadelvűpártban támadtak leküzdhetetlen nehézségek, a melyek hatása alatt Tisza István már visszautazott Bécsbe, jelentendő a felségnek, hogy megbízatását: az új kabinet alakítását teljesen meghiusultnak kell tekintenie.

A válságnak szenzációs fordulata ez, a melynek előzményeiről és részleteiről a következő táviratokat vesszük:

A hivatalos lap Széll lemondásáról.

A hivatalos lap mai száma jelenti a következőket:

„Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi június hó 16-án kelt legfelső elhatározásával a magyar összes minisztériumnak hivatalos lemondását, tett buzgó és kitünő szolgálataiért teljes elismerésének nyilvánítása mellett, legkegyelmesebben elfogadni és egyszersmind meghagyni méltóztatott, hogy az egyes miniszterek hivatalos működésüket további legfelső elhatározásig folytassák.“

A földmivelési tárca.

Egy estilap „mezőgazdasági körökből“ az alábbiakat közli: Ezek között fájlalják Darányi távozását és mivel Dessewffy Aurél épügy mint Seéchenyi Imre gróf a földmivelésügyi tárcát ez időszorint elvállalni nem hajlandók, legjobban Keglevich Gábor gróftól óhajtnák földmivelésügyi miniszternek. Keglevich Gábor, mint a Pestmegyei Gazdasági Egyesület elnöke, régi harcosa ugyan az agrár mozgalomnak, de amellet liberális gondolkodása, kiváló tehetségű szakember, ki legutóbb a főrendiházi ülésen is a magyar eszmék megvalósítása érdekében sikra szállt s fényes sikert aratott. Ezekhez a Keglevich-féle kombinációkhoz — mint mezőgazdasági körökben tudni vélik —

a Nemzeti Kaszinó is hozzá fog járulni, mert Keglevich családi összeköttetései és tiszta jellemé folytán ott is fényes pozíciót biztosított magának. Keglevich mellé államtitkárnak Bujanovich Sándort emlegetik, ki ugy agrárius, mint merkantilista körökben közkedveltségnek örvend. Ami a kereskedelmi tárcát illeti, szakörökben meglepéssel veszik Hieronymi-nak kinevezését és szívesen látnák mellette mint államtitkárt Mándy Lajost, vagy Neményi Ambrust. Mint több lap tegnap jelentette, Ludwigh elnökgazgató megválnék állásától és ez esetben utódjaként csak Schöber Albert, Szábel Kálmán vagy Hendel Béla jöhetnek tekintetbe, mert dilettánsokkal ilyen fontos állást betölteni nem lehet.

Az elnökök lemondása.

A félhivatalos Budapesti Tudósító jelentí:

A kabinetalakítással megbízott Tisza István gróf ma délelőtt a képviselőházban hosszabb látogatást tett Apponyi Albert grófnál, a képviselőház elnökénél és később ugyancsak a képviselőházban Tallián Béla alelnökénél és az utóbbit felkérte arra, hogy, ha Apponyi Albert gróf az elnökségről lemondana, az elnökséget vállalja el. Tallián Béla tekintettel családi viszonyaira, a melyek neki a fővárosban való állandó tartózkodást meg nem engednék, nem volt abban a helyzetben, hogy a neki felajánlott méltóságot elfogadja.

Majd Apponyi Albert gróf értekezett hosszasan Tallián Béla alelnökkel és közölte vele, hogy az elnökségről való lemondását írásban szándékozik neki átadni. Együttel felkérte, hogy az elnökség ügyeit az új elnök megválasztásáig vezesse. Tallián Béla kijelentette, hogy az alelnökök szolidarisáknak érzik ugyan magukat azal az elnökkel, a kivel együtt választattak meg és ennél fogva ők is kénytelenek lesznek leköszönni, de azért kötelességüknek tartják, a Ház ügyeit az új elnök megválasztásáig vezetni.

Tisza István gróf ezek után folytatta a kabinet megalakítását célzó látogatásait.

ugyan úgy találta a beteges fiucska, ahogy elképzelte. Ki volt pirulva a játéktól, mulatozott, futkározott, mint egy életerős hatesztendős fiucskához illik.

Azután bement és meglepédeve szólt feleségének:

— Milyen boldog ez a kis gyerek! . . .

Levetette a kabátját és egy ócskát vett fel, hogy ne kopják a másik, mert bizony nincs bőviben a kabátoknak.

Dolgozgatott egyet-mást a ház körül, segített a gyöngö asszonykának, fát vitt be neki és gyujtót hasogatott a konyhán.

Ekkor éles, háborzongató sikoltás hallatszott az udvar végéből. Péterke jött ordítva, reszkető kezében a huszár, és a feje el van törve.

Szegény gyerek egészen ki volt kelve magából. Sirt, ahogy csak tudott, egész testecskéjét megrázta a zokogás és a fájdalomtól, a mit ez a dolog okozott — eltorzult halvány arca.

Kerekés módfelett dühös lett. Fékhez nem szokott indulata fellobbant és vadul, rekedten kérdezte:

— Ki bántott, flam?! . . .

A gyerek felmutatta a megcsontított huszár és sirva temette be kócos fejét az édesanyja kötényébe s alig érthették, mikor ki nyögte:

— A János . . . A János törte el! . . .

János, egy bamba béreslegény, a hátulsó udvarban foglalatoskodott és beleavatkozott valamiképpen a gyerekek dolgába; így esett, hogy durva kezeivel tönkretette a kis fiú boldogságát.

Kerekés dühösen futott Jánoshoz és vak haraggal kiáltozta:

— Miért tetted ezt, te marha? Mit törődöl a gyermekekkel?! . . .

És sulyos kezét máris ütésre emelte; s amikor az éhletlen védekezni próbálkozott, a kezében tartott gyujtóvágó baltával sujtott le, hogy eszeveszett dühében a fejét érte.

Nagy ütés volt, bezuzott mindent, a mit ért, és a félkegyelmű élet nélkül zuhant le a földre.

Péterke sirása a szobából kihallatszott az apához, aki megtörve, kábulva állt a vérző legény mellett, és sulyosan, támoiyogva lépett be a feleségéhez.

— Istenem! — tört ki a sóhaj melléből, — mit tettem! . . . mit tettem! . . .

III.

A teremben meleg, fulladt már a levegő. Esteledik és a szolgák gyertyát állítanak be — az esküdtek, a bírák és a védők asztalára kettőt-kettőt. A gyertyafény alig bírja keresztül a sűrű párát, ami az egész nap feszülten várakozó közönségtől megüli ezt a hosszú tárgyaló szobát.

Még mielőtt az esküdtbírák visszavonulnának törvényt látni a szerencsétlen Kerekés felé, az elnök megkérdezi a vádlottat:

— Tud-e valamit a védelmére?

Rideg hangon beszél az elnökbíró, de azért kiérezni a hangjából, hogy szánja a vádlottat.

Kerekés a lelkifurdalás megtestesülve. Az arcára van írva a hosszas éjjelek lelki tusájának a fájdalma. Megsoványodott, megrokkant az óriás a lélek szemrehányásai alatt. És a keserű, de el nem fojtható fájdalmat árasztja szerte hangja, — mikor beszélni kezd.

— Nagyságos elnök ur! Tekintetes esküdt urak! Nem tudok a magam védésére semmit . . . semmit . . . A gyereket hamar fellobbant indulatomban megütöttem, hogy meghalt. Isten látja a lelkeket, hogy szándékom nem volt agyonütni e félkegyelműt; de megtörtént . . .

Mikor szegény kis gyermekem, egy vézna, alig élő jószág boldogságát így tönkretette, elfogott a düh, és nem voltam eszemnél . . .

. . . Büntessenek meg . . . Itéljenek el, mert ha nem bűnhődik az ember, nem áll helyre a lelke egyensulya, és én ezt már tovább ki nem állom . . .

. . . Embert öltem, akinek éppen úgy volt az élethez joga, mint nekem, de több: — fiatal volt . . .

Hanem szánjanak mégis, uraim, az Isten irgalmára! Gondolják meg az én nyomorult helyzetemet! . . . Az asszonyom beteges, nem bírja a dolgot: három kicsi gyermekem gyámoltalanabb, mint a ma lett veréb . . . Hasztalan kérnek, nem kapnak enni, nincs, aki keresse, — nincs aki adja! . . . és így egy gazember apa bűne miatt megszenved egy szelid mártír asszony, és három ártatlan gyermek . . . elpusztul, elzúlik egy család . . . kiálszik egy meleg családi tűzhely! . . .

Itéljenek el! . . . rászolgáltam . . . de ne feledkezzenek el a fészkekről, amelyben egy tehetetlen anya és három gyámoltalan fioka éheznek . . .

A közönség között könybelábadt néhány puhaszívű asszonyka szeme, és az emberek is résztvevőn sugtak össze:

— Igaza van . . . mond valamit!

A délelőtti tárgyalások.

Gróf Tisza István még tegnap este sürgőnyt küldött Eberhardba és kérte Apponyit, hogy ma reggelre jöjjen okvetlen Budapestre. A reggelt gróf Tisza a lakásán töltötte sógora, Sándor János főispán társaságában. Lakását röviddel tíz óra előtt hagyta el és egyenesen a képviselőházba hajtatott, ahol az elnöki szobában Tallián Béla és gróf Apponyi Albert már várták.

Gróf Apponyi a reggeli bécsi vonattal érkezett és a nyugoti pályaudvarról egyenesen a képviselőházba hajtatott. Tisza, Apponyi és Tallián a tanácskozást pontban tíz órakor kezdték meg és szigorúan meghagyták, hogy a tanácskozás befejezéséig előleges bejelentés nélkül senkit — bárki legyen is az — ne bocsásanak be.

Amikor Tisza István a lakását elhagyta volt, jelentkezett nála Kristóffy József képviselő, akivel a kapuban néhány szót váltott. Kristóffy néhány perccel Tisza után szintén a képviselőházba ment. Kristóffy után megérkezett Dániel Gábor, a Ház másik alelnöke, akit szintén táviratilag hívtak vissza a fővárosba és aki a keleti pályaudvarról a képviselőházba hajtatott, ahol Kristóffyval folytatott rövid beszélgetés után az elnöki szobában folyó konferenciára ment. Kristóffy azonban a Házból eltávozott. Volt alkalmam vele beszélni és úgy mondja, hogy pozitív értesülése szerint Tisza a volt nemzeti pártiak közül eddig csak Hódossy Imrének tett formális ajánlatot tárca vállalására, aki azonban a felajánlott tárcát nem fogadta el, egyébként támogatását kilátásba helyezte.

Fél tizenegy óra táján Wekerle és Hieronymi érkeztek a Házba, Wekerle azonban a kapunál bucsuzott és tovább hajtatott, Hieronymi ellenben fölment az elnöki szobában folyó értekezletre.

Az általános helyzetről való tanácskozás fél 12 óráig tartott.

Ezután már csak a Ház elnökségének kérdésével foglalkoztak, miért is a mondott időben Hieronymi eltávozott.

Hír szerint a konferencia eddigelé nem szült olyan eredményt, amely a helyzetre lényeges befolyással volna. A konferencia egyik tagja úgy nyilatkozott, hogy a lefolyt tárgyalás anyaga és tartalma természetesen diszkreció tárgya, de történni, nem történt semmi.

A tanácskozás fél tizenkét órakor véglegesen befejeződött és gróf Tisza István elhagyta a Házból.

Dél felé Tisza újból felkereste Andrassy Gyula gróft megkísérlendő, hogy megállapodásra juthasson vele.

Ami az előzetes, a Házban lefolyt konferenciát illeti, Apponyi a maga személyes közreműködését nem helyezte kilátásba, de nem ellenzi azt, hogy Tisza, ha erre módja és képessége van, az ő híveit nyerje meg. Apponyi nem fog akadályokat az útjába gördíteni.

Ennyi eredménnyel ment el Tisza gróf újból Andrassy Gyulához.

Ami a tanácskozás külsőségeit illeti, azt következőkben foglaljuk össze: Apponyi Albert szobájában eleintén hárman tanácskoztak: Tisza István, Hieronymi és Apponyi. Azután Tisza az alelnökök szobájába ment át, ahol Tallián Bélával és Dániel Gáborral tanácskozott. Majd Tisza eltávozván, Apponyi külön tárgyalt az alelnökökkel, akik kijelentették, hogy Apponyival szolidaritást vállalnak.

Andrassyval az egész beszélgetés alig tartott öt percig és teljesen eredménytelenül végződött. Andrassy röviden és velősen kijelen-

tette, hogy tegnap óta nem lát változást a helyzetben.

Hangulat a szabadelvű pártban.

A szabadelvűpártban leirhatlan forrongás és izgalom uralkodik. Már tegnap elhatározták, hogy a dolgok fordulatai következtében pártkonferenciát hívnak össze, de Széll Kálmán kivánságára a konferenciát bizonytalan időre elhalasztották.

A pártban ugyanis már tisztában vannak Tisza István terveivel. A párt nagy része azonban ezeket a terveket nemcsak nem helyesli hanem — ha a terv végrehajtását erőszakhoz kötnék — okvetlenül a *part felbomlására* vezetne a dolog.

A tervek pedig az eddigi hírek szerint, a következők:

A katonai javaslatokat változatlanul fenn akarja tartani és azokból egy hajszályt sem akar engedni.

A házszabályoknak azt a paragrafusát, amely a renitens képviselőknek az *ülésekről való kirekesztésére* vonatkozik, a legnagyobb erélyvel akarja kihasználni.

Ez a programponnt adott legnagyobb okot a vitatkozásra és a felháborodásra.

Az elnöknek ugyanis a házszabályok értelmében joga van háromszoros felszólítás után kirekeszteni a renitens képviselőt a Házból, de ha távozni nem akar, akkor az elnöknek nincs végrehajtó hatalma és így a kiutasításnak nincs foganatja. Tisza István a karhatalmat akarja igénybe venni erre az esetre és pedig, ha a teremőrök nem bizonyulnának elegendőnek, rendőrséget venne igénybe, ami persze alkotmányellenes dolog és tudvalevően Badeninak bukását okozta, aki a képviselőtestületbe rendőroket vezényeltetett be annak idején.

Ennek a tervnek az a célja, hogy óriási izgalmat okozzon és ez az izgalom, amelyet ekként mesterségesen szítanak, *casus belli* legyen arra, hogy a törvényen kívüli állapotban *fel lehessen oszlatni a Házat*.

Kubinyi Géza és Ballagi Aladár között a Lloyd-klubban heves vitatkozás volt e kérdés fölött, Ballagi Aladár azt állítja, hogy ex-lexben lehetetlen a Házat feloszlítani, míg Kubinyi Géza az ellenkezőt állította. A szabadelvűpárti képviselők nagyobb részben pedig a Ház feloszlításának tervét a legnagyobb veszedelemnek tartják és ellene vannak minden erőszakosságnak. Tisztában vannak vele, hogy a katonai javaslatokkal nem lehet a választások elé menni, anélkül, hogy a szabadelvűpárt szét ne forgácsolódna.

Általában ellene van a párt tulnyomó többsége minden erőszaknak. A párt tagjai meg vannak győződve róla, hogy engedményekkel ki lehetne békülni, az országban a nyugalmat helyre lehetne állítani, az ex-lexet be lehet szüntetni, a Házat nem kell feloszlítani. A párt nem látja be, hogy miért ne adnák meg az ellenzéknek ezt az engedményt és miért kell veszélyeztetni mindent.

Bizonyos az, hogy az erőszakosság politikájába a párt összesége nem megy bele, ami alighanem a Tisza-kabinet megalakulásának meghiusulását vonja maga után.

Szabadelvűpártiak Tisza ellen.

Ma délután Hódossy Imre volt nemzeti párti képviselő, akinek Tisza István kínálta az igazságügyi miniszteri tárcát, egy levelet adott át, melyben a **szabadelvűpárt 83 tagja neve aláírásával kijelenti, hogy nem hajlandó őt támogatni.**

Ugyancsak ma délután küldött el Andrassy Gyula gróf Tisza István gróf-

hoz egy levelet, melyben 15 képviselő jelenti ki, hogy megtagadja Tisza István gróftól a támogatást.

„Még engedmények árán se.”

Ma délután 4 és 5 óra között Hadik Endre gróf lakásán népes értekezlet folyt le. Az értekezleten részt vettek a szabadelvű párt tagjai közül a négy Andrassy gróf, két Hadik gróf, Bánffy Miklós gróf, Thoroczkay gróf, Salamon Géza, Apponyi Gyula gróf, Csekonics Gyula gróf és még többen, számszerint *negyvenketten*.

Az értekezleten azt vitatták meg, hogy minő álláspontot foglaljanak el, ha megalakulna, az új kabinettel szemben, arra az esetre, ha Tisza István gróf egy második bécsi útjáról nemzeti koncessziókat találna hazahozni.

Az értekezleten jelenvolt képviselők egyhangulag abban állapodtak meg, hogy *Tisza István gróf kabinetjét ebben az esetben sem támogatnák, mert az új kabinet létezése politikai immoralitáson alapul*, miután Tisza István gróf olyan férfiut turt ki a kormányból, aki minden tekintetben fölényben volt s aki méltán és joggal számíthatott volna arra, hogy a korona vele adasson engedményeket.

Bánffy és a helyzet.

Tisza István gróf, mikor ő felségétől megbízást kapott az új kabinet megalakítására, eleinte a *klerikálisokkal próbálkozott* és Bánffyt kerülni igyekezett; aminthogy elpártolt annak idején is Bánffytól, mikor Bánffy megbukott. Mikor most látta, hogy a klerikálisoknak ő nem kell, rögtön átcsapott a másik táborba. Nem ment el ugyan Bánffyhoz, de a környezete legalább elhíresztelte, hogy *volt Bánffy Dezső bárónál*.

Jelentés a királynak.

Tisza István gróf és Fejérváry báró ma délután 5 órakor visszautaztak Bécsbe, hogy a koronának bejelentsék, miszerint az a misszió, melyet ő felsége Fejérváry báró tanácsára ő reá ruházott, *nem sikerült és a kabinetalakítás, azon rendkívüli akadályok miatt, melyek a szabadelvűpártban ellene támadtak, végleg meghiusult*.

A mai nap nemcsak a kabinetalakításokkal összefüggő kérdések rendezése miatt volt igen érdekes, hanem azért is, mert ez a válságos helyzet világosan megmutatta azon széttagolásokat és külön csoportokat, melyek a párt kebelén belől önálló és külön életet folytatnak.

A legérdekesebb volt a *régi nemzeti párt* viselkedése, melyhez a régi szabadelvűpárt néhány tagja is csatlakozott. Ezek mellé sorakozott az ugynevezett *Kaszinó-párt* Andrassy gróf vezetése alatt. Tulajdonképpen *ez a csoport az, mely megbuktatta Tisza István gróf tervezett kabinetalakítását*. Ezeket levonva, a szabadelvűpárt összes tagjainak számából megmaradt 170 képviselő, bele nem számítva a horvát képviselőket, akik belügyi dolgokban nem számítanak, akik Tisza István többségét alkották volna. Világos volt tehát, hogy *Tisza István akár az első szavazásnál numerikus többséget nem nyerhetett*.

Még egy másik ok is merült fel a tegnapi és mai nap folyamán.

Élénk megbeszélés tárgyát képezte, hogy Fejérváry Géza báró hirtelen intervenciója okozta Széll Kálmán hirtelen bukását. Tudvalevő dolog ugyanis, hogy

Fejérváry Géza báró a múlt héten, csütörtökön felutazott Bécsbe Széll Kálmán miniszterelnök tudta nélkül. Ekkor elreferálta ő felségének a honvédelmi miniszter, hogy Magyarországon az ujoncok bevonulása október elsejére *lehetetlenné van téve*. Ő felsége ekkor határozta el magát új kabinet alakítására.

Fejérváry ezen állásfoglalását a szabadelpárt nagy része, de különösen a volt nemzetipárt rendkívül rossz néven vette és minthogy tudvalevő, hogy Apponyi és Fejérváry között éppen nem valami rózsás viszony áll fenn, a szabadelpárt általános állásfoglalását Tisza István ellen úgy tekintik, mint *Apponyi gróf akcióját Fejérváry ellen*.

A függetlenségi párt.

Kossuth Ferenc, az országgyűlési függetlenségi párt elnöke az *Aradi Közlöny* fővárosi tudósítója előtt ma kijelentette, hogy a függetlenségi párt fentartja azt a határozati javaslatát, mely szerint a katonai javaslatok visszavonása esetén az összes többi (a határozati javaslatban említett) törvényjavaslatok letárgyalása elé *nem gördit akadályokat*.

A válság epilógusai.

A börzén tegnap délben el volt terjedve a hír, hogy a Magyar Általános Hitelbanknak, gróf Andrássy Aladár elhalálozása folytán üresedésben levő elnöki állását Széll Kálmán volt miniszterelnök fogja elfoglalni.

Bevégezett ténynek mondják azt is, hogy Gulner Gyula a belügyi államtitkár *Pestvármegye* főispánja lesz.

Beniczky Ferencet elejtették azért a határozatért, melyet a vármegye közönsége a minap hozott. A bécsi körök ezt a dolgot nem tudják megbocsátani Beniczkynek.

Helyébe lép most Gulner Gyula, kinek a kinevezését kevéssel az új kormány megalakulása után fogják publikálni.

A félhivatalos *Magyar Nemzet* főszerkesztője, Beksics Gusztáv dr. szintén távozott. Utódjául *Gajáry* Odónt emlegetik.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Frizzo átváltozó művész vendégjátéka.
Szombat: Frizzo átváltozó művész vendégjátéka.
Vasárnap: Délután: Nilusi varázsló, operette.
Este: Frizzo átváltozó művész vendégjátéka.
Hétfő: Bob herceg, operette.
Kedd: Szökött katoná, népszimű.
Szerda: Csókon szerzett vőlegény, életkép.
Csütörtök: Milliók a hó alatt, operette.
Péntek: Milliók a hó alatt, operette.
Szombat: Mikádó, operette.
Vasárnap: Délután: Peleskei nótárius, bohózat. Este: Mikádó, operette.

Frizzo átváltozó művész vendégjátéka.

— Első előadás a szinkörben. —

Nagy filozofus ez az olasz kiadási Fregoli. Csendesen megfigyelhetette az embereket a társadalomban, a politikában és eközben arra a meggyőződésre juthatott, hogy egy és ugyanazon ember majd ilyen, majd olyan; egyszer alázatos, mint egy szolga, másszor dölyfős, mint egy tirannus; hol liberalis, hol reakcionárius. Ebből a meggyőződésből formált magának egy művészi elvet és egyszerre csak azon vette észre magát, hogy ő is tudna ilyen ellentétes alakokat személyesíteni és kis tanulmány után lett belőle az a híres átváltozó művész, ki bámulatba ejti e góklerséggel az egész világot.

Frizzo ma este lépett fel a szinkörben és akik az ő mesés gyorsaságu átváltozását látták,

el voltak telve a csodálattól. Szinte hihetetlen, hogy egy másodperc elég legyen arra, hogy elegáns hölgyként jelenjen meg az, ki egy másodperc előtt még mint fiatal ember járt-kelt előttünk, és nyomban utána még 5—6 legelentétebb alakká változzék át.

Frizzo e tekintetben túlhaladja mesterét a híres Fregolit, persze az igazit és nem azt, aki *Leszkay* idejében az aradi közönséget oly csúful becsapta.

Frizzot minden nagyobb száma után többször hívták a függöny elé és zajos tapsok hangzottak fel, mert minden kihívás után más-más alakban jelent meg.

E ritka ügyességű embernek valóban frapáns mutatványai bizonyára zsufozásig fogják megtölteni a szinkört.

* *Zilahiné a Népszínházban*. Tegnap este volt a budapesti Népszínházban a *Kis herceg* operet reprize, melyet nálunk a téli évad végén mutatta be. A darab címszerepét *Zilahiné S. Vilma* játszta, akinek e fellépéséről a fővárosi lapok kritikája meleg elismerés és dicséret hangján szól. Mutatóul kiszemeljük a következőket.

Budapesti Hírlap: *Zilahiné-Singhoffer Vilma* a címszerepben, leszámítva a második felvonás fölösleges túlzásait, ismét olyan ügyes színésznőnek és olyan pompás énekesnőnek bizonyult, a kit méltán irigyelhetük az aradiaktól, kikhez szerződése köti.

Pesti Hírlap: A *Kis herceg* és kis felesége szerepében *Zilahiné-Singhoffer Vilma* és *Ledofsky Gizela* valósággal remekeltek, olyan szépen énekeltek, amint már régóta nem állottunk a Népszínházban.

Budapesti Napló: Egy hamisítatlan, tiszteséges ensemble-előadást élveztünk, amely nem ingadozott, amelyben mindenki ambícióval csinálta a dolgát s amely ennél fogva igazi művészi színvonalon állott elejétől végig. Mindenek előtt az operett-ének űlte ma este teljes diadalát. Két olyan eminens operett-énekesnő, mint *Z. Singhoffer Vilma* és *Ledofsky Gizella*, ritkán került az utóbbi időkben egymás mellé partnerképpen. Tisztán csengő, erőteljes hangjuk, valósággal üdítőleg hatott a közönségre s művészi sikerök osztatlan nagy és zajos volt. *Z. Singhoffer Vilma* a címszerepét, *Ledofsky Gizella* a hercegnőt adta ritka precíz összejátszással.

* *Ruzsinszky Ilona és a szerb királygyilkosság*. A szerb királygyilkosság érdekesen játszik bele egy Aradon is ismerős magyar művésznő, *B. Ruzsinszky Ilona* életébe. Az eset még akkor történt, mikor a művésznő a pécsi színház tagja volt. A *Traviátá* adták s az előadáson jelen volt *Petrovics* szerb ezredes is, aki később Sándor király szárnysegéde lett s a királyi pár lemészárlásakor ő is elvérzett. *Petrovics*nak a művésznő gyönyörű koloratúrája nagyon megtetszett, megismerkedett a művésznővel s megígérte neki, hogy szerződötteti a belgrádi operához. De kikötötte, hogy tanuljon meg a művésznő németül vagy franciául, mert csak úgy léphet föl. A művésznő tanult szorgalmasan s a tárgyalások nagyban folytak közte s a szerb opera vezetősége között. Sándor király meggyilkolását követő nap *Ruzsinszky Ilona* táviratot kapott *Vukovics* igazgatótól, melyben volt, hogy szerződötését közbejött akadályok miatt bizonytalan időre elhalasztják. A közbejött akadály a szerb királyi család legyilkolása volt, s mivel az akadály minden nagyobb konsternáció nélkül hártatott el, — pár nap múlva arról értesítették a művésznőt, hogy csak folytassa tanulmányait, szerződése meglesz.

A főispánok és Tisza István.

(Az elmaradt instrukciók.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, június 18.

Nagy feltűnést keltett az a hiradásunk, hogy *Tisza István*, a kit a király az új kabinet alakításával megbízott, sűrűsen magához kérte *Urban Iván* főispánt. Nyilvánvaló volt, hogy a főispán meghívása nem volt egyedül álló, s valószínűleg a többi főispánok, vagy legalább egy részük kapott hasonló meghívást, mindazonáltal a dolgot különféleképp magyarázták. Némelyek oly tényeket olvastak ki abból, a melyek következménye a főispán lemondása lenne; mások pedig a legközelebb megejtendő új választásokkal hozták azt kapcsolatba.

Fővárosi tudósítónk a főispánok fölrendelésének okairól a következőket táviratozza:

Tisza István grófnak, az esetre, ha kabinet-alakítási kísérlete sikerül, az volt a terve, hogy az erősebb parlamenti rendszabályokkal együtt a periferiakon is visszaállítja a régi *Tisza-rezsimet*, a mikor a főispánoknak tudvalevően nagy hatalmuk volt a pártok fölött, s ezt a befolyást gyakorolták is. Erre nézve akart instrukciókat adni a főispánoknak, s hivatta magához az országnak csaknem valamennyi főispánját, köztük *Urban Ivánt* is.

Azonban — a mint lapunk más helyén részletesen megírjuk, — *Tisza Istvánnak* kormányalakítási kísérlete nem sikerült, s *Tisza* még délután elutazott Bécsbe, hogy erről jelentést tegyen. Ennél fogva arra se kerülhetett a sor, hogy a főispánokat fogadhassa, s velük egyáltalán nem tanácskozhatott.

A Budapestre jött főispánok most bizonytalanságban vannak az iránt, hogy mi tevék legyenek; utazzanak-e haza, vagy várják be, a mig a király *Tisza* helyett más valakit biz meg a kabinet-alakítással, s attól kapnak a jövőre nézve utasításokat?

Elítélt templomrablók.

(Főtárgyalás a törvényszék előtt.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 18.

Az aradi törvényszék főtárgyaló tanácsa előtt ma egy rendkívül jól szervezett bünszövetkezet állott, melynek bűnlajstroma, az ügyészi vádirat, csaknem kötetszámba ment.

Ez a bünszövetkezet nemcsak magánházból rabolt, és lopott, de betört a világosi templomba is, a honnan felszentelt kezszereket loptak el.

A templomrablás részesel *Mócz György* és *Lőrincz György* galsai, *Herczeg Juon* világosi és *Novák Mátyás* kovaszinczi lakosok. Az utóbbi azonban kezdettől fogva tagadott mindenféle bűnrészességet, és miután ellene semmiféle bizonyíték fel nem merült, a törvényszék utóbb fel is mentette.

A bünszövetkezet másik három tagja annál jobban kompromittálta magát. Szép hírük volt azon a vidéken, a melyre működésük kiterjedt. Három község: Galsa, Világos és Muszka rémei voltak ők és nem volt hét az elmúlt esztendő elején, hogy ne fordult volna elő valamelyik községben betöréses lopás.

Közönséges lopásokra nem igen vetemedtek, őket a betörés vágya vezérelte.

Igy történt, hogy az ügyészség vádirata

tizenöt rendbeli betöréses lopásról tudott számot adni, melyek közül legérdekesebb a világi római káth. templom kirablása. Ez 1902. év május 2-án történt. Egy nagy létrát támasztottak a templom falához, ezen felmászta az ablakig, ezt betörték, s úgy ugrottak le a templom belsejébe. Innen aztán elvittek három ezüst kelyhet 260 korona értékben és a perselyeket feltörve, 20 korona készpénzt.

Az ügyes tolvajoknak nyoma veszett egyelőre, de nemrégiben Szilágyi Mátyás és Erdős János csendőrök egy közönséges libalopás alkalmával megcsípték őket.

Rendre bevallották ekkor a csendőrök előtt bűneiket, s így aztán fogságba is kerültek. A tolvajok Novák kivételével a csendőrök előtt mindent bevallottak, de a vizsgálóbíró előtt, és különösen a mai főtárgyalás során konokul tagadták a terhükre rótt bűncselekményeket. A mai tárgyaláson avval a kopott védelemmel hozakodtak elő, hogy a csendőrök kényszerítették őket, hogy a betöréseket magukra vállalják.

A többi kihallgatott tanúk vallomásai azonban nem adtak nekik igazat, s a törvényszék, melynek Köller János bíró volt az elnöke, bűnösöknek mondta ki őket a 15 rendbeli betöréses lopás büntetésében.

A bíróság Mócz Györgyöt és Lőrincz Györgyöt két évi és 6 hónapi fegyházra, továbbá hét évi hivatalvesztésre, Herczeg Jánost két hónapi fegyházra ítélte. Novák Mátyást pedig felmentette.

Büntető-jog és nemzetiségi kérdés

(Bánffy Dezső törvényjavaslata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 18.

Bánffy Dezső báró folytatja cikksorozatát a magyar nemzetiségi politika követelményeiről. Legutolsó cikkében hivatkozik arra a különös dologra, hogy még a legkisebb állam is féltékenyen őrökdi azon, hogy a határozott és öntudatos állami akaratát érvényesíthesse, addig Magyarország ellen a külföldön is és idebenn külföldi pénzzel rendszeresen szítják a tüzet. Ma Európában csak a nemzeti államoknak van létjogosultsága.

„Aki a mi államunk nemzetivé, egységessé válását megakadályozza — írja Bánffy — azt utunkból félre kell tennünk, aki érdekeink ellen tesz, ha az a külföld, azt fel kell világosítanunk, ha területünkön van, vagy állampolgárunk, akkor meg kell büntetnünk. Ez érdekből a büntető törvénykönyvhöz kell folyamodnunk és miután büntető törvénykönyvünk hiányos, a hiányokat pótolnunk kell. Az 1878: V. t. c. II. részében a III. fejezet a *hűtlenségről* szól. Ezen fejezet, mely a 142. §-tól bezárólag a 151. §-ig terjed, egy új szakasszal volna pótlendő, mely így szólhatna:

„Ki a hűtlenség bűncselekményét az által követi el, hogy valamely külhatalom kormányával, vagy külföldi társulattal szövetkezik, vagy azzal közvetlenül, vagy közvetve érintkezésbe bocsátkozik a végett, hogy azoktól nyert anyagi segéllyel a magyar állam, a magyar nemzet ellen gyűlöletet szítsa, vagy folytasson — 5 évig terjedhető fegyházzal büntetendő.“

Ezenkívül báró Bánffy szükségesnek tartja egy egészen új törvény megalkotását is. Ennek a törvénynek a következő szövegezését ajánlja:

1. §. Ki az illetékes állami hatóság engedélye nélkül valamely külállamtól, annak fejedelmétől, külföldi társulattól vagy magán személytől egyházi, iskolai, vagy bármely nemzetiségi cél támogatására *segélyt* kér, vagy *elfogad*, 2 napig terjedhető elzárással vagy

200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

2. §. A magyar állam területén politikai, nemzetiségi és munkás-egyletnek tagja csak magyar állampolgár lehet.

Külföldi, ki az ily egyletek gyűléseiben részt vesz, ha súlyosabb büntetőjogi beszámítás alá eső bűncselekményt nem követ el, — 8 napig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő és az 1879. XL. t. c. értelmében a toloncozásra nézve fennálló szabályzat 2. §-nak d) pontja alapján az országból kiutasítható.

3. §. Azon magyar állampolgár, ki oly külföldi egyesületben, vagy gyűlekezésben vesz részt, melynek célja vagy törekvéseinek iránya képes a magyar állam és a magyar nemzet ellen gyűlöletet szítani — 2 hónapig terjedhető elzárással vagy 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Hasonló büntetés alá esik azon magyar állampolgár is, ki külföldön sajtó útján izgat a magyar állam és magyar nemzet ellen.

4. §. A ki nem azon célból, hogy az 1878. V. t. c. II. rész 1., 3. és 4. fejezeteiben meghatározott valamely büntetett elkövetésben, oly szövetkezésben vesz részt, melynek léte, szervezete és célja az állam kormányzata előtt eltitkoltatik, 1 hónapig terjedhető elzárással vagy 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettetik.

Nem büntetettetik a szövetkezés miatt az, aki, — mielőtt még a hatóság felfedezte volna: a szövetségtől eláll és elállását a szövetkezetnek tudomására juttatja, vagy pedig a szövetséget a hatóságnak feljelenti.

5. §. Jelen törvény 3. §-a szerint büntetendő cselekmény a királyi járásbíró, az 1., 2. és 4. §§-ba ütköző büntetendő cselekmények pedig a közigazgatási hatóságok hatásköréhez utaltatnak.

6. §. Jelen törvény végrehajtásával az igazságügyminiszter bízatik meg.

A királyváró Belgrád.

(A királygyilkosok országa.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 18.

Belgrádban vasárnap délelőttre várják Karagyorgyevics Péter király bevonulását. A vidékről tömegesen jön fel a polgárság, hogy részt vegyen a bevonulásban s a helyzetről személyesen meggyőződjenek. Alig lehet már szállást kapni Belgrádban.

Ezalatt azonban nem tértek végkép napirendre az egy hete történt események fölött. Bizonyos, bármily erősen fog már ülni I. Péter trónusán, a konakban megölték emléke akkor is kísérteni fog.

A gyilkosság helyén.

Belgrád, június 18.

Csütörtökön éjjel után 1 óra 5 perc és 50 másodperckor ugrott fel Szerbia királya és királynéja ágyáról, felriasztva álmukból a dinamittöltény robbanásától, a baltaütések recsegésétől és a revolverlövésektől. Az idő csalhatatlanul meg van állapítva. Az összes konakbéli órák járnak, mint rendesen. Egyhanguan kétyegnek és ütök az óraidót, mozgatják ingáikat, mintha misem történt volna. Csak egy kis rokokóóra, mely briliáns keretben szokott a királyné éjjeli szekrényén állni, állt meg ezen a szörnyű éjjelen és nem jár ma sem. A királyné, mikor az ágyból kiugrott, lerántotta a földet és a mutatók azóta sem mozdultak ki helyükből. Így lett a kis óra, mely valaha egy buja szépség lehetett, aki a fontenebleau-i erdő egy lombos zugában elszerezteskedte Lajosától gondjait, történelmi nevezetességű bizonyíték, mely pontosan megadja az időt, amelyben Sándor és Draga meghalt.

És milyen különös véletlen, hogy a könyv, melyet Draga olvasott, melynek olvasásánál behunyta szemét és mely olvasó jellel látva el a kis női író asztalon hever, azt a címet viseli:

„Une Trahison“ — „Az áruló.“ Mialatt még olvasott, már akkor az árulás vette körül ezt a kastélyt, már átmászott az alvó virágágyakon és a harmatos fűszálakon a hálószoba felé. „Une Trahison!“ A királyné utolsó olvasmánya.

A világtörténelem tragédiáinak is megvannak a maga apró epizódjai, amelyek betoldódnak a hatalmas szcenériába, hogy a drámát annál hatalmasabb hatásúvá tegye.

A régi belgrádi konak, mely még abban az időben épült, mikor a félhold vörös zászlója lobogott le a várról, mint egy a képzelhető legegyszerűbb nevelésben részesült jobbágyfejedelem lakóháza, még mindig csinos palotaszámba megy. Ma természetesen egy kis, félreeső helyen fekvő vadászkastély benyomását teszi, amelybe büszke földesur vonul vissza, hogy zavartalanul töltsse el a mézes heteket.

A konak belseje is megfelel ennek a benyomásnak. Nem lakott itt király, akinek élete a népé és az országé lett volna. Itt egy szerelemittas fiatal férj lakott! Mindenütt az ő képe, az asszony képe, akinek képéből festő és fényképész jól kiszámított hízéggel eltávolítja az arcból azt az éles vonást, mely mint a közeli hervadás előjele huzódik az orrtól a dagadt ajkakig. Arany és fakeretekből Draga királyné gömbölyű cseresznyeszeméi néznek le ránk. Mig a király számtalan képe őt csaknem minden életkorban mutatják, addig Dragának csak királyné korából való képeit látjuk. Egyszer mint menyasszonyt Sándorhoz simulva látjuk a konak kapuja előtt. Sándor a Draga kezét a magáiban tartja és pillantását önfeledten mélyeszi a Draga szeméibe, mintha éppen be akarná vezetni, mintha a boldogság küszöbén állana.

De fiatalabb korából nincsen kép. Vajjon sohasem volt szabad megtudnia Sándornak, hogy milyen szép volt valaha Lunyevicza Draga kisasszony?

Ez a tény nagyon jellemző villágosságot vet ennek az asszonynak a jellemére, akinek tüzes becsvágya a számító kacérságban becses szövetségesre talált.

A látogatás a konakban, csaknem úgy tűnik fel, mint az a kísérlet, hogy az ember halála után kikutassák a betegség székhelyét, akárhogy fárad is asztalos, kárpitos és ács, hogy eltüntessék, ami gyorsan eltüntethető. Aki végigjárja ezeket a barátságos helyiségeket, melyekben nem találunk egyetlenegy komoly vonást sem, mely a lakó magas kötelességeire emlékeztetne, rögtön meglátja, hogy *miért* halt meg Sándor...

A szerb és horvát sajtó.

Az újvidéki *Zastava* a belgrádi eseményekről írván, kifejti, hogy az, ami Belgrádban történt, nem volt orgyilkosság, hanem valóságos *összeesküvés és forradalom*. Figyelmeztetjük a mérvadó köröket Szerbiában, hogy most olyan időpont állott be Szerbia történelmében, melyben a szerbiai államot újja lehet alakítani. Ilyen időpont talán soha sem fog többé visszatérni. Fontolják meg jól a dolgokat Belgrádban, mert a mostani akció fordulópont lehet Szerbia szebb jövője felé...

Az újvidéki *Branik* azt mondja, hogy Sándor királynak — sajnos — így kellett tönkre mennie, mert nem tudott ellentálni neje befolyásának és kezében igazi báb volt. Mint emberek — ugymond — elborzadunk az események hallatára, de mindamellett be kell látnunk, hogy *másképpen nem végződhetett a dolog Belgrádban*. Kívánjuk, hogy Szerbia ezentul legyen óva byzantinizmustól és további megaláztatásoktól.

A horvát sajtó felháborodással fogadja a szerb királygyilkosságot, habár el kell ismernie, hogy Sándor király gyenge uralkodó és roppant ingatag jellemű egyén volt. Az a katonaság, melyet Milán király a modern hadászat magas színvonalára emelt s az Obrenovics-dinasztia

fennállásának legbiztosabb biztosítékának tekintették, alaposan végzett az Obrenovicokkal; az a fegyver, a melylyel magukat kezdettől fogva fenntartották, most végzettszerűen ellenük fordulván, az Obrenovicoknak egyszer s mindenkorra vége lett! A történelem feljegyzi ezt a véres forradalmat s mint a barbár vérontás művét, mindenkorra elítéli!

Az Obrenovic-pártiak üldözése.

Megkezdődött az irtó-hadjárat teljes erővel a régi királpártiak ellen. I. Péter király ugyan kijelentette, hogy a multat elfelejti, senkit nem fog büntetni, de a kormány éppen azért odaérkezése előtt végezni akar ellenségeivel, akiket most felülkerekedett. Négy-öt ember foglalkozik csupán azzal, hogy összeírja, szemmel tartsa a proskibálandókat. Bár tagadják, napról-napra egész sereg letartóztatás történik. A többi közt tegnap elfogták Velics Sztoján volt kereskedelmi minisztert, Zsivkovics legelkeseredettebb ellenségét, aki tizenegy nappal ezelőtt a királynak listát terjesztett elő az elitélendőkről. Velics legutóbb semmitőszéki bíró volt.

A szerb kormány tagjai közt éppen nem teljes az egyetértés. Tegnap este az alkotmányrevizós bizottság után a miniszterek ottmaradtak az új konokban és minisztertanács volt.

Tisztán kihallatszott az előszobába a heves vita zaja. Arról volt szó, hogy a régi királpártiak közül kiket büntessenek, száműzzenek. Egyes mondatok érthetően kihallatszottak. — Zsivkovics miniszter ezt kiáltotta éles hangon:

— Végezzünk velük, mielőtt Péter király megérkezik.

Avakumovics ellenezte az üldözést, ketten rögtön melléje szegődtek, de a miniszterek nagyobb része agresszív eljárás mellett tört pálcát. Beavatott körből hallom, hogy a kormányelnök máris kezdi elveszteni a kedvét az erős támadások miatt, amelyeket saját kollegái részéről ellene intéztek.

Ma hajnalban letartóztatták Mirkovics gyasát, aki a meropolita titkára volt. Mirkovics egy magánházban, a Studenicsku-utcában misét mondott Sándor és Draga lelkiüdvéért. A házigazda inasa árulta ezt el. Radojkovics Milán szkupstina-tag, akinek házában a mise volt, hajón Zimonyba jött, s egyelőre nem fog visszatérni Szerbiába. Radojkovics nyolc évvel ezelőtt miniszter volt, Sándor király nagyon szerette, nevelője volt valamikor.

A forradalom kulissza-titkai.

Tomics Jása, az ismert nevű szerb újságíró, a Zasztava szerkesztője a, Jövendő ma megjelent számában érdekes kulissza-titkai lebbenti föl a belgrádi véres eseményeknek. A cikk a többek között ezeket mondja:

Ma már teljesen biztos, hogy Sándor király szölte 1899-ben a Milán király elleni merényletet. Először azért, hogy nőül vehesse Masin Drágát, amibe Milán soha bele nem egyezett volna; s másodszer azért, hogy e végett megvadhassa a radikálisokat s tönkre tehesse őket. Az utolsó hetekben nagyon furcsa módon függesztette fel az alkotmányt s a szkupstinába megválasztatta legmegbízhatóbb kreaturáit. Az utolsó szándéka az volt, hogy keresztülvitesse a gyanus személyekről szóló törvényt s ennek alapján megkezdhesse a legmesszebb menő üldözéseket.

Midőn Sándor király holttestét felboncolták, megállapították, hogy a koponyának csontja 11 milliméter vastag. (Normális embernél ennek a fele is elég.) A koponya és az agyvelő közt levő hártya szintén túl vastag volt. Az agyvelőben pedig képződni kezdett valami, a savanyu tejhez hasonló tömeg s az artériák erős megszenesedése látszott. Ez felhülye és felgo-

rossz természetre enged következtetni. Sándor király agyvelője és Szerbia mult századbeli története a szerb intelligencia egy nagy részének erős argumentum volt arra, hogy az utolsó napokban kísérletet tegyen a köztársaság létesítésére. Nem akarták megengedni, hogy valaki a törvényekkel szemben felelősség nélkül lehessen. Nem akarták egy embernek abbéli jogát elismerni, hogy a hadsereg főparancsnoka lehessen — életfogytig. Nem akartak senkinek sem jogot adni ahhoz, hogy az állam nevében hadat üzenjen és békét kössön. Nem akarták senkinek sem megengedni, hogy más államokkal szövetséget kössön s nem akartak sok más tőrni, amit az alkotmány a fejedelmeknek rendszeresen megenged.

A szerb intelligencia igazán demokratikus része in ultima ratio arra törekedett, hogy a szkupstinában előbb egy demokratikus alkotmány fogadtassék el s csak azután ejtessék meg a királyválasztás. Főképen arra törekedtek, hogy az alkotmányban kimondassék, hogy a hadsereg az alkotmányra is köteles esküt tenni s hogy a miliciának a fegyver, amely tőle 1888-ban elvételét — visszaadassék.

De ez lehetetlenné vált. A katonai forradalomnak, amely Nagyur-napján — június hó 11. — a belgrádi konakba tört, programjában az is benn foglaltatott, hogy Karagyorgyevics Péter királyválasztassék és hogy semmi új demokratikus alkotmány ne rendszeresítessék.

Katonai forradalmak nem álltak soha a nép és szabadság szolgálatában. S bár nem sajnálhatjuk azt, hogy Obrenovics Sándor megszűnt Szerbiának királya lenni, de igenis sajnáljuk, hogy ez az eszme ily módon keresztülvitetett. Sándor király nagy szerencsétlenség volt Szerbiára nézve és ő maga is szerencsétlen volt. Olyan, amilyeneknek megteremtették a szülői, a nevelés és a rossz körülmények. A kultura történelmében, ha egykor nem is fog védelmet találni, de rokonszenvet mindenesetre talál. Sándor király egy degenerált dinasztianak utolsó sarja volt, — bár saját hibáján kívül, de azért Szerbia nem volt kötelezve arra, hogy királya kedvéért és azzal egyszerre politikailag és morálisan tönkremenjen. A királynak nem áll jogában úgy a népet, mint az államot biztos romlásba magával rántani.

Ha a nép nyilvánosan felkelt volna szerencsétlen királya ellen, aki népét is szerencsétlenné akarta tenni s felemelt kézzel rá zudult volna: ki veled! — úgy ez sokkal méltányosabb lett volna. Így zudult a nép: Milos fejedelemre (1839), Mihály fejedelemre (1843) és Karagyorgyevics Sándorra (1858). Ezek az események aranybetűkkel vannak bevésve a felújult Szerbia történelmébe.

De a katonaság — a szoldateszka — megelőzte a népet. Mert ahogy Milán király hizelgett a katonaságnak, épp úgy lenézte a katonaságot Sándor király. Es a katonaság már nagyon is félt attól, hogy Sándor király a gyűlölt kapitányt — Lunyeviczát — fogja trónörökössé proklamálni. Ha a szerb nép maga vivta volna ki a szabadságát, mindenesetre jobban megbecsülné azt. Es abban az esetben, ha több vérbe is került volna, a világ nem borzadt volna meg. Mert legalább annak a szerencsétlen asszonynak — Draga királynénak — nem kellett volna vérben elpusztulnia. Az ő vére sötét folt lesz a szerb nép általánosan ismert lovagias érzületén. Draga királyné Szerbiának bajt és szégyent okozott, de első sorban a férjét illeti a felelősség. Ahol az ember — ember, ott a nő a férje oldalán nem idézhet elő botrányokat, legkevésbé pedig politikai botrányokat.

Van egy szerb közmondás: „A nőnek csókd meg a kezét s ha megengedi, borulj a keblére, legvégül meg is csipheted, de kezet ne emelj ellene.”

Most vége. Es Szerbia hazafiai félnek, hogy annyi vér eredménytelenül omlott ki s hogy Szerbia csak az urát változtatta meg.

Oroszország.

Pétervár, június 18.

A hivatalos lap kommunikét közöl, amely Karagyorgyevics Pétert elismeri Szerbia királyául és kötelességévé teszi a gyilkosok megbüntetését.

Pétervár, június 18.

A *Novoje Vremja* kemény szavakkal ítéli el a szerb népet azért az egykedvűségért, amelyet a konokban történt szörnyűségekkel szemben tanusított és azt mondja, ha a szerbek úgy érzik, hogy hivatva vannak arra, hogy őket tekintsék Nagy-Szerbia magvának, úgy nekik és vezetőiknek drágának kell tekinteniük az igazság sziklaszilárd alapelveit. — A *Sevjet* azt mondja, ha I. Péter király nem segíti győzelemre a jogot, úgy Szerbiának, mint az európai államcsalád tagjának nincsen jövője. Az új király legelső kötelessége a gyilkosok megbüntetése. Az orosz sajtó egyhangulag Szerbia magatartása ellen nyilatkozott és Oroszország közvéleménye nem marad hatás nélkül a belgrádi hangulatra.

SPORT.

+ Tornászok banketje. Az aradi tornaegyesület folyó hó 20-án, szombaton este a városi színházi vendéglőben tartja meg már régebben tervezett társasvacsoráját, melyre még ma este a lyceumi tornacsarnokban lehet jelentkezni. Az estély nyolc órakor kezdődik. Az élnökség.

Karhatalom a szerető ellen.

(Az öreg férj s a fiatal huszár.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 18.

Rendkívül mulatságos házasságtörési jelenet játszódott le tegnap délután Aradon, a Lujza-utca 1. számú ház pince-lakásának egy szobájában. Emlekeztet ez az esemény arra az adomabeli Izraelitára, aki mikor jelentették neki, hogy otthon a feleségénél egy katonatiszt foglalta el az ő hazastársi helyét és jogait, szaladt háza és ágyban, ágy alatt kereste azt a gyáva Don Juant, aki elbujt előle; kinyitotta a ruhaszekrény ajtaját s mikor abban megpillantotta a tisztet, rémületében hirtelen, mintha meg se látta volna az egyenruhás udvarlót, betette a szekrény-ajtót s tovább kereste a felesége szeretőjét; eközben pedig folyton szidta a „gyáva kutyát”, aki nem mert a szemé elé jönni.

A tegnapi eset, amely valójában, tényleg megtörtént, csak abban különbözik az adomabelitől, hogy a férj-uram nem titkolta a gyávaságát, mint a fenti izraelita, hanem szaladt a rendőrségre és karhatalmat kért, amelylyel aztán eltávolították a kaiandvagyó udvarlót.

Az eset így történt:

A Lujza-utca 1. számú házban lakik L. M. cipész, egy élete derekán túl levő becsületes tagja az aradi cipész ipartársulatnak. A férj uram délután elment hazulról, ügyes bajos dolga volt az ipartestületnél s mikor hat óra tájban visszatért lakására, — vendéget talált az ő saját külön ágyában. Ez a dolog nem lett volna nagyon feltűnő, ha a felesége nem lenne hozzá képest fiatal és csinos asszonyka. A látvány borzasztóságát növelte az, hogy egy széken katona-uniformist látott, még pedig egy huszárét, mert a kard is szépen oda volt támasztva a székhez.

L. M. úgy látszik ismerte a felesége gyenge oldalait, mert első pillanatra átlátta a helyzetet, tiszt-

tában volt avval, hogy itt olyas valami történik, ami erősen belegázol az ő férji jogaiba. — Igen ám, de a huszár udvarló nem közönséges udvarló, annak kardja is van, avval pedig tudvalevőleg vágni is lehet. S ettől a következménytől annál alaposabban félhetett L. M. uram, mert mikor a huszár közvitéz meglátta őt az ajtóban, éktelen káromkodásban tört ki amiatt, hogy az ő randevujába a férj-uram ilyen váratlanul belefuccsolt.

Itt megint oda lyukad ki a dolog, hogy a huszár-káromkodás sem olyan, mint a civil káromkodás, mert a jámbor cipész úgy megijedt ettől, hogy nem mert a saját szobájába belépni. Körülment a rácsos ablakhoz s azon keresztül könyörgött a huszárnak, hogy ha istent ismer, keljen föl, öltözköd-jék fel s hagyja abba a randevuzást, mert az ő szíve meghasad.

Ekkor azonban már *Kotán János* közvitéznek — így hívják az udvarlót — állt feljebb s kijelentette, hogy nem hajlandó egy közönséges férj kedvéért a mulatságát félbehagyni.

A szegény ember várt még egy ideig, kért, könyörgött s mikor látta, hogy ez mit sem használt, fölment a rendőrséghez, az inspekciós rendőrhadnagyának bejelentette az esetét s karhatalmat kért a huszár kilakoltatására.

A rendőrség, mint a közérkölcös öre, telefonon közölte a férj panaszát a honvédszázad parancsnoksággal s innen öt tagu őrzőment ki, karddal, puskával fölfegyverkezve, egy rendőrtizedes kalauzolása mellett a Lujza utcai házba s ezek helyezték vissza L. M. et férji jogaiba, *Kotán János* közvitézt pedig *bekísérték a lakonyába*. A karhatalommal eltávolított szerető éppen tizenkét éve szolgál a huszároknál, alig mulik el hónap, hogy valami csinyt ne követne el s ezért büntetésből tartják bent év-ről-évre tovább.

A katonai őrzőment kivonulásának és tevékenységének az utcában nagyszámu nézője volt.

Királysértő ügyvéd.

(Kalmár Antal dr. könyve.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 18.

A budapesti büntető törvényszék esküdtiséke, *Zsitvay Leo* elnöklété alatt ma kezdte meg dr. *Kalmár Antal* szabadkai volt ügyvéd, jelenleg irónak királysértési bünpörét tárgyalni.

Beksics Gusztáv 1902. évben a Magyarország története című műben megírta a jelenkor történetét *I. Ferenc József kora* cím alatt dr. *Kalmár Antal* éles kritika tárgyává tette *Beksics* munkáját és egy politikai tanulmányt írt erről *Beksics Gusztáv történet és közjogírása* cím alatt.

Ebben a művében dr. *Kalmár* a király személyének sérthetetlenségét, a király személyét és a királyi ház tagjait támadta meg erős szavakkal. A budapesti kir. ügyészség ezért pörbe fogta izgatás, királysértés és a királyi ház tagjainak megsértéséért dr. *Kalmár* Antalt.

A 46 nyomtatott oldalra terjedő ügyészí vádirat ismerteti az inkriminált sértő részeket.

A legerősebb része a könyvnek, amikor a Habsburgok uralkodásáról ezeket írja:

Ostromállapot, vallási türelmetlenség, golyó, hóhérpállos, akasztófa, bot, tömlő, nehéz bilincs, a börtönfenékhez vaskarikákkal egész életre való odaláncolás, faggató tortura, verbi-róságok, gályarabság, hölgyek nyilvános megveszőztetése, népekkel és országokkal, mint cseretárgyakkal kereskedő politika, ősi magyar fejedelmi családok utolsó sarjainak ha kell karddal, ha kell nevelési rendszerrel való kiirtása, száműzetés, jószágok elkobzása, a családok boldogságának feldulása, siralom irgalom Istene, mennyi bűn egy rakáson! S ennyi árnyékkal szemben hiába keresünk egy tenyérynai fényességet.

Hol van egy második *Hugó Viktor*, aki a Habsburgoknak erről a rettenetes rendszeréről

megírta nem az „egy bűn“, de az „ezer bűn“ történetét.

Es ezzel a szörnyű dinasztával kellett a magyar nemzetnek 350 esztendőn keresztül együtt élni-halni. Örömtelen élete hosszú századokon át inkább égés, mint élés. S míg a bécsi udvar a magyar nemzet ellen elkövetett bűnök műhelye volt, addig a Habsburg királyok története a magyar nemzet mártírológlája lett.

Adni sem adtak a magyarnak semmit. Sem hatalmat, sem dicsőséget, sem igazságot. A Habsburgok kulturális nyomát — egész a legujabb időkig — semmisen jelzi az országban. Ellenben a nemzetet szerették minden vagyonyából kipusztítani.

A tárgyaláson *Zsitvay Leo* elnökölt. A bíróság tagjai voltak: dr. *Doleschall Alfréd* és dr. *Kramasza Imre* bírák. A vádat dr. *Gegus Gusztáv* főügyész-helyettes képviselte, vádlottat dr. *Visontai Soma* ügyvéd védte. Miután a vádlott és védője tíz óra után érkeztek meg, elnök csak ekkor nyithatta meg a tárgyalást s első sorban dr. *Kalmár Antal* vádlottat hallgatta ki az általános kérdésekre.

Kalmár Antal dr. előadta, hogy 46 éves r. kath. vallású, nős, három gyermek atyja, hirlapíró, ügyvédi és jogtudori oklevéllel bír, vagyona nincs, sikkasztásért 1 évi és 11 hónapi börtönrre volt ítélve, melyet 1901. évben töltött ki. Következett az esküdtszék megalakítása.

Elnök mielőtt a vádirat rendelkező részét felolvastatta volna, kérdést intézett a vád és védelemhez az iránt, vajjon kívánják-e felolvasztatni a vádirat indokolását.

A vádlott és védője azt kívánták, hogy a könyv egész terjedelmében, megszakítás nélkül olvassassék fel az inkriminált helyek kiemelésével.

A bíróság elrendelte, hogy előbb a vádirat rendelkező része, azután pedig annak indokolása a vádiratból olvassassék fel. Együttal pedig az elnök a lefoglalt könyvből 14 példányt az inkriminált helyek kijelölésével szétosztatott az esküdték között, hogy ezek az inkriminált részeket nagyobb figyelemmel kísérhessék.

Ezután *Doleschall* dr. bíró felolvasta a vádirat rendelkező részét, azután pedig a jegyzők kezdték meg az inkriminált részek felolvasását.

Késő este az elnök a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta.

HIREK.

Elnökjelölés a zsidó hitközségben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 18.

Az aradi zsidó hitközség elnökválsága még mindig csak részben van megoldva, ha ugyan egyáltalában megoldásnak lehet nevezni a terveket és előkészületeket, amelyeket a vasárnapi választás előtt tesznek.

Ma délután öt órakor ugyanis a választmány ülést tartott, hogy az elnök- és alelnök jelölését megejtse. A választmány azt tartva elsősorban szem előtt, hogy a hitközségi élet békéje biztosítva legyen, abban állapodott meg egyhangulag, hogy az elnöki tisztségre a régi elnököt: *Deutsch Bernátot* jelöli.

Az alelnöki állás betöltésére vonatkozólag az értekezlet egyhangulag dr. *Groszmann Jakab* orvost hozza javaslatba, mint akinek személyében biztos garanciát lát úgy az alelnöki teendők kifogástalan elintézése, mint a béke fenmaradása tekintetében.

A választmányi üléssel majdnem egyidejűleg, délután hat órakor az ipartestület nagytermében is volt egy értekezlet, amelyet a *Kohn S. N.* pártiak egy töredéke hívott össze. Ezen az értekezleten a választmány a maga

gyűlésének befejezte után testületileg megjelent, hogy a jelölést az értekezletnek tudomására hozza.

Itt a választmány megbízásából dr. *Radó Károly* közölte a megállapodásokat az értekezlettel, mely a *Deutsch Bernát* elnökké jelölését egyhangulag tudomásul is vette, az alelnöki állásnál azonban akadtak az értekezleten jelen voltak közül, a kik dr. *Groszmann Jakab*bal szemben a *Kohn S. N.* nevét hangoztatták.

Az értekezlet határozat nélkül oszlott szét.

— **Botrányok a horvát tartománygyűlésen.** *Zágráb*-ból táviratozzák: A horvát tartománygyűlésen megismétlődtek a régi botrányok. Az ellenzékiek folytonos közbekiáltásokkal zavarták a szónokokat. *Tuskín* a bejelentésekre nézve azt mondta:

— *Csupa hamisítvány!*

Vukovics egy más alkalommal közbeszólt:

— *Csendőrgarázdálkodás az egész!*

A gyűlés mindvégig rendkívül izgalmas volt.

— **Esős időjárás.** Június, a nyárba hajló, alaposan meg van áldva „légköri csapadékkal.“ Alig van nap, amikor kétszer háromszor meg ne eredne az eső. Különösen nagy bosszúságára van ez az erősen szeszélyes időjárás a nyári mulatóhelyek, vendéglők tulajdonosainak, akiknek üzleti érdekeiben alaposan gázol ez az idő. A vidékről hasonló időjárást jelentenek. *Menyházán*, a mint lapunknak írják, az e hó 16. és 17-ike közötti éjjeien nagy felhőszakadás volt. A hegyekből jövő patakok fél óra alatt kiléptek medrükből, a mellettük levő földeken sok kárt okoztak.

— **Tanulmányut az aradmegyei ipartelepeken.** Az aradi és szegedi állami fa- és fémipariskola tanulóinak egy része, a kik az elmúlt héten *Hunyad-vármegyében* utaztak, most *Aradmegye ipartelepeit* tekintették meg. A kirándulásban *Kun szegedi Jankó Gyula* aradi tanár, továbbá *Bartos Domokos* aradi művezető vezetésével tizenkilenc diák vett részt. E hó 16-án a *Borosjenői Weitzer-féle* fabutorgyárat tekintették meg ugyanaz nap délután *Borosbeszere* érkeztek. Itt a *márványcsiszoló*-telepet, a *kőfejtő-bányát* s a *villamtelepet* tekintettek meg; hat órakor a *Wenckheim-féle* uradalom intézősége megvendégelte őket. 17-én *Gurahoncon* voltak. Ma pedig kirándultak *Menyházára*, a hol a fürdőn kívül *Mairovitz Emil* márványbányáját tekintették meg. A diákok nagy érdeklődéssel nézték végig a különféle ipartelepeket.

— **A makói főrabbi pályadíja.** *Kecskeméti Armin* dr., a makói izraelita hitközség főrabbija, az izraelita magyar irodalmi társaság pályázatán „A zsidók irodalma“ című művével 2500 koronás pályadíjat nyert. A tudós főrabbit a kitüntetés alkalmából mindenfelől elhalmozzák üdvözléseikkel.

— **Tizenkét millió arany szerb célokra.** Most, mikor már a Szerbiában történt ocsmány királygyilkosság, s az azt követő királyválasztás által felköltött érdeklődés csillapulóban van, nem lesz érdektelen egy pár olyan részletről is fellebbenteni a leplet, amely valószínűleg szoros kapcsolatban van az összeesküvéssel. Így e hó 4-én Párisból kétszáz zacskó arany s 6-án Pétervárról 135 zacskó aranyat szállítottak a magyar postavonaton át *Zimonyba* s onnan *Belgrádba* *Andrievics és társa* cég címére. A külföldről érkező aranyokkal együtt megbízás is érkezett a magy. kir. posta- és táviratigazgatóságához, hogy a nagy értéket képviselő zacskók elszállítását különös nagy vigyázattal intézzék el. A pénzzel tényleg két fővárosi postahivatalnokot küldtek *Belgrádba*. Ha ehez hozzáteszük még, hogy a királygyilkosság ezután, azaz e hó 9-én történt, lehet a két dolog

között kapcsolatot talál. Megerősíti mindezeket az a tény, hogy a zavarok dacára a szerb állampénztár a gyilkosság után szinte talpénzbőségben leledzett s 15-én kifizették a tisztek zsoldját, az államhivatalnokok járandóságát, sőt az államadósság törlesztési tételét is kiegyenlítették.

— **Urlovasok távlovaglása.** A nagybecskerekai agarasztársaság minden évben urlovas kirándulást rendez Délmagyarország festői vidékeire. Az urlovasok vezetője az idén gróf Bissingen Ernő jámi nagybirtokos volt. A kirándulásban részt vettek a többek között *Purgly* László és ifj. *Urbán* Péter aradi birtokosok is. Június 7-én Temesváron volt a gyülekezés, a hova az urlovasok egyrésze lóháton jött meg. *Purgly* László nevével Aradról, egy tourban mindegy 58.60 kilométert lovagoltak. Június 8-án vette kezdetét a távlovaglás Temesvárról Buziásra, hol a fürdőt tekintették meg urlovasaink. Június 9-én Buziásról Lugoson át Facsetre mentek. Lugoson a főispán, az alispán és több nagybirtokos ünnepélyesen fogadta őket. Június 10-én Facsetről Dévára mentek, hol az erdélyi főurak és birtokosok társasága várta őket és másnap, június 11-én részint kocsin, részint lóháton elkísérték az urlovasokat Hátszeg felé. Hátszegre délután érkeztek. Június 12-én pihenő nap volt. A társaság Hátszegről vasuton Petrozsényba utazott. Június 13-án Hátszegről Karánsebesre lovagoltak; ez az út 73 km.-t tesz ki. Ezzel elérték végállomásukra, hol jó erőben és a vidék szépségeitől elragadtatva váltak szót.

— **Kétezer korona egy községnek.** *Berzovai* levelezőnk írja: Érdekes módon jutott *Berzova* község kétezer korona adományhoz. *Novák* Péter vaszolyai erdőbirtokos *Berzova* községen keresztül iparvasutat akar építeni. A *berzovai* képviselő-testület ehhez azonban az engedélyt nem volt hajlandó megadni, mert az iparvasut által a község kőbányáját veszélyeztetve látna a megye közigazgatási erdészeti bizottságának kiküldött felelőzés folytán, megjelentek a helyszínen és az engedélyt megadhatónak nyilvánították. Erre a képviselő-testület is megadta az engedélyt, s ennek fejében *Novák* Péter kétezer koronát adományozott *Berzova* községének. Az új iparvasut kiépítése máris megkezdődött.

— **Gróf Wenckheim Dénes a munkásokért.** *Békes* Csabáról írják: A gróf *Wenckheim* Dénes uradalmához tartozó *Doboz* községben a nemzetközi szociálisták fölbujtogatták a népet, hogy kérjen a gróftól földet. A bujtogatásnak egészen más volt a célzata, mint az eredmény lett, amire jutottak. A községbíró vezetése alatt a napokban munkás küldetés járt a grófnál, földbirtokot kérve tőle. Mivel kéréssel jöttek, *Wenckheim* kijelentette, hogy hatszáz holdnyi földet olcsón átenged a munkásoknak. A gróf kijelentése nagy örömet keltett, a munkások fátylas-zenevel akarták megtisztelni a gróft, ő azonban ellene volt az ovációnak s e helyett 12.000 koronás alapítványt tett a munkaképtelen munkások részére.

— **A református tanár ellen.** A felekezeti türelmetlenségnek csunya megnyilatkozását jelentik *Szabadkáról*. Az ottani községi főgimnázium egy megüresedett tanári állására megválasztották *Pásztor* Endrét. A választást azonban *Antonovich* József dr. és társai megfélembítették, azon indoklással, hogy a szabadkai gimnázium nem községi, hanem katolikus főgimnázium, *Pásztor* pedig „katolikus hitből kitért református ember” s mint református embernek nincs helye a szabadkai gimnáziumban. Jellemző, hogy a felelőző volt *szabadkai szabadelvűpárti* országgyűlési képviselő, s kivüle aláírta a szabadkai negyvennyolcas honvéd-egylet elnöke is, aki hosszu ideig elnöke volt a *szabadkai szabadelvűpárt*nak és *Mamussich* Félix kanonok. Ugy látszik, *Szabadkán* egy kissé furcsán fogják föl a liberalizmust.

— **Egyetlen akta.** Minden minisztériumban rez-tanciáról panaszkodnak a hivatalnokok, ami annyit

jelent, hogy a feleknek hónapokig kell várni, míg valami dolgukat elintézik. A legboldogabb minisztérium most a honvédelmi minisztérium, amelynek a katonai javaslatok tárgyalása óta nincs ugyszólván semmi dolga. A természetesen kívüli állapot tudvalevőleg legközelebről a honvédelmi minisztériumot érinti amelynek hatáskörébe tartozik a többi között a sorozás elhalasztása iránt való kérvények elintézése is. Érdekes jelenség, hogy míg tavaly a minisztériumot valóságos elárasztották a leendő hadiak olyan kérvényekkel, amelyekben sorozásuk elhalasztását kérték: az idén június első felében összesen egy kérvény érkezett be és azt is egy külföldön élő magyar honos küldte, aki, úgy látszik, nincs tájékozva a politikai helyzetéről. A honvédelmi minisztérium illetékes ügyosztálya általános munkahiányában az egyetlen ügydarabot kedvezően intézte el.

— **A D. M. K. E. és a nemzetiségek.** *Platz* Bonifác dr. szegedi tankerületi főigazgató ma érdekes sorokat tett közzé egy az alakulófelében levő Délmagyarországi Közművelődési Egyesület intézőihez. Ebben a levélben érdekesen válaszolja a főigazgató azokat a célokat, melyeket egy ilyen egyesületnek maga elé kell kitűznie. A levél egy része így hangzik:

Tulajdonképpen két utja van a magyarság eszméje terjedésének. Az első út az állami hatalom körébe tartozik. Ez fölléphet s kell is, hogy föllépjen hatalmának minden erejével. Semminemű egyesületet, akár társadalmi, akár pénzügyi, semminemű papot és tanítót ne tűrjön, ami nem magyar alapon áll, vagy a ki magyarul nem tud, avagy a magyar állam és nemzet ellen működik. A bankok, a pénzügyzetek könyvvitele, számadása, a községek tárgyalási nyelve, a jegyzőkönyvek, mind legyen magyar! Választói joggal csak a magyarság bizonyos értelmi fokával felruházott egyén birjon stb. Ez az állam kötelessége!

A másik út a társadalomé, esetleg elhallgatott állami segítséggel. A néphez ott kell hozzáférni, ahol legérzékenyebben érinthető. S ez a pont a föld. Pénzügyzeteket kell alapítani, sokat, hogy a nép igen olcsó, 4 százalékos pénzt kapjon, hogy adósságait konvertálhassa, hogy új földet vehessen s új beruházásokat tehessen. Az olcsó pénzt érti meg a nép legjobban. Legyen az oláh, rác, vagy német, ezt mindegyik megérti s ahova őt anyagi érdeke vonzza, oda vonzódik szive is; Amíg ezen utra nem térünk, minden törekvésünk csak jó szándék jelleggel bír. A magyar földhitelezetnek fölszaporodott milliói a magyarság ügyének hallhatatlan szolgálatot tennének.

Ezzel kapcsolatban volna újabb gyakorlati, nem tudományos pályára képező internátusok létesítése. Továbbá a községekben magyar ifjúsági egyesületek alakítása, olyan arra alkalmas ifjak által, kik az internátusokban megbízható jelleműeknek bizonyultak. Ezen egyesületeknek első sorban magyar dalolással kellene foglalkozniok, mert ezt mindenki szívesen teszi. Aztán magyar szaválás és színelőadások következhetnének. — Természetes, az ilyen dolgokból a falu jóra való polgárait, a papot s a jegyzőt, ha jóra való, kihagyni nem volna szabad. A népkönyvtárakra nem vetek semmi súlyt. A nép, habár tud is olvasni, nem bír elég értelemmel a könyvek olvasására. Hisz tanulóink is csak tanári vezetés és magyarázat mellett képesek megérteni akár *Vörösmari*yt, akár *Arany*t, akár *Petőfi*t. De nagyon fontos dolog, hogy szegény, de becsületes és magyar érzelmű, a magyar nyelvet terjesztő rác és oláh papok és tanítók pénzzel segítsenek.

— **Ügyvédből községi jegyző.** Érdekes jegyzőválasztást tartottak a napokban *Békes* megyében. A megválasztott nótárius ügyvéd, a ki odadobja ügyvédi diplomáját, s a jobban jövedelmező községi jegyzőségre adja magát. *Békeszentandrás* községben, a mint lapunknak írják, a minap dr. *Hajas* József *szarvasi* ügyvédet választották meg jegyzővé.

— **A szerb miniszterelnök magyar szobalánya.** A *P. N.* írja: Egyik kiküldött tudósítónk referálja a következőket:

— Feltétlen hiteles forrásból értesültem arról, hogy *Avakumovics* György, az új szerb miniszterelnök határozott magyarbarát érzelmeket táplál. A most lezajlott izgalmas napokban a magyar ujság-

írókat, kik seregestül tódultak az új miniszterelnök meginterjuvolására, az a meglepetés érte, hogy a szobalány, akinek névjegyüket bejelentés végett átadták, zengzetest magyar nyelven adta tudtukra, hogy a gazdája mikor fogadja őket.

Avakumovics tehát magyarbarát érzelmei bizonyosságául magyar szobalányt tart a házában.

— Meg is „interjuvoltam”. — jelenté tovább kiküldött munkatársunk — *Avakumovics* szobalányát. A szép szőke leányzó *Julcsának* hívják. A *Bácska* a szülőházaja s két éve került *Avakumovics* házába, azóta ott szolgál. Most huszonegy éves.

— Hát aztán magyarbarát-e a gazdája? — kérdezte munkatársunk.

Julcsa hamisan mosolygott, úgy felelt:

— De bizony magyarbarát ám!

— Hogy érti ezt? — tudakolta emberünk részletesebben.

De *Julcsa* nem nyilatkozott *Avakumovics* magyarbarátságáról részletesebben.

Referádája teljességgel megjegyzi még tudósítónk, hogy magyar létére büszkeséggel tapasztalta, hogy a szerb miniszterelnök magyar szobalánya új szerb hazájában is hű maradt régi magyarbarát érzelmeihez.

— Hogy érted ezt? — kérdezték tőle többen a szerkesztőségben.

De munkatársunk sem nyilatkozott a szerb miniszterelnök magyar szobalányának magyarbarátságáról részletesebben.

— **Színész regény.** Egy kardalos a drámai hős reszortjába vágott: ennyi az egész. *Németh* József miskolci szintársulatának egyik kardalosa, *Ughy* János, vasárnap reggel öt órakor *Ungvárott* öngyilkosságot követett el. A szánalomra méltó fiatalember az *Ung* vashidjáról az erősen megdagadt folyóba ugrott s csakhamar elmerül a hullámok közt, melyekben sirját lelte. Ugy mondják, a kardalost szerelmi bánagta kergette a halálba. Szerelmes volt ugyan *K. Tarnay* Leonába, a társulat primadonnájába, ki azonban annyira hivatásának és anyai kötelességeinek él, hogy tudomást sem vett a szerelmes kardalos ideális rajongásáról, annál kevésbé, mert *Ughy* mélyen elrejtette szive titkát, melyről nem is tett említést senkinek. A szerencsétlen fiatalembert, kinek hulláját még vasárnap délelőtt fogták ki a folyóból, kedden délután helyezték örök nyugalomra az *ungvári* temetőben, hol kartársai s a város közönségének nagy részvéte mellett temették el.

— **Elzúllott könyvelő.** Fővárosi tudósítónk írja: Az éjszaka a rendőrség egy munkátalan könyvelőt tartóztatott le, aki házigazdáját, ki kegyelemből adott neki szállást, kifosztotta. Az elzúllott fiatal ember *Steiner* Sándor, nagyszombati születésű 20 éves könyvelő, aki több nagyobb fővárosi cégnél volt már alkalmazva. Legutóbb elveszítette az állását és hónapok óta munkátalanul, kereset nélkül lézongott. *Szittag* Arnold máv. nivatálnok ismerőse megszánta és kispesti lakásán adott szállást a kiéhezett könyvelőnek. *Steiner* tegnap együtt ment el a házigazdájával. Később azonban visszalopózott, az ablakon keresztül bemászott a lakásba, feltörte a szekrényeket és több, nagyobb összeget érő ruhaneműt, meg ékszert elloptott. A holmival beutazott a fővárosba. A kispesti csendőrség értesítette a budapesti rendőrséget, amely éppen akkor tartóztatta le a betörő könyvelőt, amikor a keleti pályaudvaron vonatra akart ülni.

— **Öngyilkos öregasszony.** Gájban tegnap öngyilkossági kísérletet követett el egy öreg parasztasszony: *Seomuce* Mihály vincellér felesége. *Konyhakésszel* át akarta metszeni a nyakát, az életlen szerszám azonban alig jelentékeny sebet ejtett. *Moldován* Odón gáji rendőrségetiszt kihallgatta az öreg asszonyt s ez életuntságról panaszkodott a rendőrtiszt előtt. A asszony sebet dr. *Brück* Gyula gáji orvos kötözte be.

— **Madarak a női kalapon.** A női kalapoknak madarakkal való díszítését már sokan ostorozták, de mindig eredmény nélkül, mert a madarak nagyon díszessé teszik a kalapokat és a nők egyelőre nem hajlandók sutba dobni ezt a divatot. Azonban mégis nagyon ijesztő mikor azt halljuk, hogy egy berlini cég

nyolcvanezer szarkát rendelt meg rögtön szállításra. Ezek a madarak óriási tömegekben tányáznak Moszkva környékén és Oroszországban egyik kellemetlen foglalkozása a szegény népnek a madarak lemészárlása. A madártetemet kereskedés központja Archangel. Különösen óriási mennyiségű buvármadár nyakat adnak el; ezeket azután köpönyegbetéthez és boákhhoz használják.

— **Detektiv fogás.** Fővárosi tudósítónk írja: Kitűnő tricket csinált csütörtökre virradóra négy fővárosi detektiv. Már napok óta nyomoztak egy betörőbanda után, melynek egyöntetű működése s a mód, melylyel munkájukat végezték, rég elárulta a szakértő detektívek előtt, hogy kik lehetnek a tettesek. A detektívek egyike szerdán délután végre kinyomozta az egyik gyanúsított rejtekhelyét s attól a perctől fogva megkezdődött a *smírolás* (megfigyelés). Nehéz munka volt, mert a Dohány-utcának az a része, ahol a betörő lappangott, nagy forgalmu. De fáradságát végre is siker koronázta, mert késő este észrevette, hogy a gyanúsított egy kis csomaggal a kezében távozott el hazulról. Azonnal le akarta tartóztatni, de eszébe jutott, hogy az ipse alighanem munkára indult s így remélte, hogy a többi betörőket is kézrekerítheti, ha utjára engedi a szemmel tartottat. Ugy is tett. Eszrevélenül, de nyomon követte az embert, aki a Rottenbiller utcába fordult, ahol egy közeli saroknál már hárman várták. Így négyesben az utcában lévő *Perillóth* János tulajdonát képező óras- és ékszerészbolthoz sétáltak. A detektiv ekkor már tisztában volt a banda szándékával. Még egy percig figyelt s látta, hogy ketten elválnak társaiktól s két oldalt távolabbra mennek — őrt állani. Most már a detektiv abbahagyta a figyelmet és kocsin társaiért ment, úgy számított, hogy míg azok betörnek az üzletbe, ő is visszatér társaival s elcsípi őket. Társaival sietve megállapodott abban, hogy két oldalról, a mellékutcákból hirtelen előrohanna, fogják meglepni a dolgozó betörőket. Mire azonban a Rottenbiller-utcába értek, a jómadarak is készen voltak munkájukkal s jól megrakodva ballagtak az utcán. A mögöttük és előttük termő detektívek egykötőre lefűlelték a kompanya tagjait. *Weiss* Vilmost, *Singer* Armit és *Hegedűs* Pált, a negyedik gazembernek, *Balázs* Palinak azonban sikerült elmenekülni. A detektívek, miután a tetteseket ártalmatlanná tették, visszatértek a *Perillóth*-féle ékszerészüzlethez, ahol látták, hogy a bolt egész új módszer szerint van feltörve. A vasredőnyt ugyanis akként nyitották fel, hogy a redőnyt két oldalt tartó vaslemezek egyikét lefeszítették s az így szabadon lengő vasrollót benyomva, zaj nélkül betolták a kirakatot. Az egyik csavargó ekkor a redőny mögé bujt s kiadogatta a kirakatban talált 70 aranyórát, láncot és egyéb ékszereket. A detektívek az ellopott holmik nagy részét megtalálták a tartózatot tartóknál s csak az hiányzott, amit *Balázs* magával vitt. Miután a bandát a rendőrségre vitték a detektívek, *Weiss* Vilmos dohány-utcai lakására mentek, ahol nagy csomó betörő szerszámot és lopott holmit találtak s a banda egyetlen nőtagját, *Krausz* Ernát, aki *Weiss*nek a szeretője s mint veszedelmes tolvaj a főváros területéről rég ki van tiltva. Természetesen ő is a rendőrségre került. *Balázs* Pali után pedig megindult a hajszja.

— **A világ legnagyobb hadihajója.** A fairfieldi hajógyár a napokban bocsátotta vízre Commonwealth nevű legújabb hadihajóját. A hajó hossza 425 láb, tehát felülmúlja az eddig épített összes vízijárművek hosszúságát. Szélessége 78 láb, a hajóteknő mélysége pedig 26 láb és 9 hüvelyk. A 16.359 tonna tartalmu hadihajó legénysége 750 emberből fog állani. Tizenhat kazán szolgáltatja az összesen 18.000 lóerejű haj gépek számára a gőzt. Átlagos menetsebessége 18 és fél mértföld óránként.

— **Van szerencsém a n. é. közönség** becses tudomására adni, hogy *Nádler* Lajos divatruházában, *Andrássy-tér* 16. szám alatt, a raktár tulzsfaltsága következtében az alant felsorolt áruk mélyen leszállított áron kerülnek eladásra, ugymint: *Cretonok*, *Voile*, francia batisztok, *Delaine* szép nyári kelmék, selymek, napernyők, ingblousok, gyermekruhák, kötények, stb., aminden tekintetben előnyös vásárt ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Porter-cipők.** Ismert fogalommal lettek Aradon a Porter-cipők, melyek mindenkor kitűnő tartósság, elegancia és olcsóság által tűntek ki. Most, hogy a Porter-cég, a raktár tulzsfaltsága miatt, az összes cikkeket árát leszállította, a cipők is olcsóbbak lettek, a mi nagyot jelent, ha meggondoljuk azt, hogy Porter Vilmos Nagy Aruháza, a Szabadságtéren már amúgy is a legolcsóbb beszerzési források közé tartozott. A vidéki közönség írásbeli rendelései épp oly figyelemmel intézettek el, mintha személyesen tennék bevásárlásaikat. Választékok helyben a házba lesznek küldve. Városi és megyei telefon szám 324. Tíz korona vásárlásnál minden vevő életnagyságu fényképet kap teljesen ingyen, csupán a díszes keretért térítendő meg 3 korona.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. *Vojtek* és *Weiss*nál, Aradon.

— **T. Üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (*Minorita* palota. — Telefon 265. szám) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Kéz és lábizzadás ellen** kitűnő a *Kossuth* gyógyszerész *izzadás elleni kenőcséje*, 1 tégely ára 1 korona. Kapható *Kossuth* Pál gyógyszerésznél Arad, *Boros* Béni-tér 15. (*Dengl* ház). Gyógyszerészeknek: *Vojtek* és *Weiss*, *Krausz* Elemér és társai urak drogueriájában.

Állampapír, vagy fuvarlevél?

(A pörös orosz nyomtatvány.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 18.

Fölöttébb mulatságos érdekes pör vár a szegedi járásbírósnál elintézésére. Egy cirillbetűs orosz nyomtatványról van szó, a melyről nem tudatik: állampapír-e, vagy fuvarlevél?

A pör szereplői egy Oroszországból Szegedre telepedett szentképkereskedő: *Strache* Ignác és egy szegedi butorkereskedő, özv. *Lippainé*. A szentképes ugyanis beszeretett volna rendezkedni, ki is szemelte, meg is vásárolta a holmikát — hitelbe.

Lippainé nem volt hajlandó azonnal átadni azokat, hanem azt mondta, hogy várjunk még egy keveset. *Strache* nemsokára visszakérült és hozott magával egy cirillbetűs papirost sok pecséttel.

— Mi ez? — kérdezte a cég.

— Orosz állampapír. Most már elviszem a butorokat, ezt pedig itt hagyom fedezetül. Az értéke a mai árfolyam szerint 485 rubel. Azonban folyton emelkedik.

A butorok azonban még ez alapon sem cseréltek gazdát. A kereskedő készpénzt követelt, majd a folytonos halogatásra pörre vitte a dolgot, mellékelve az iratokhoz a muszkaor-szági papirost is.

A tárgyalást tegnap tartották meg roppant mulatságos jelenetek közben. Kiderült, hogy a nagy szerepet játszó papir tulajdonképpen egy tizenkét hónapra való vasuti fuvarlevél. Annak idején teljesítette is hivatását, végigjárt egy

sereg állomást, ráültötték mindenütt a pecsétet, aztán nyugalomba került mint használhatlan holmi.

Mindkét fél ügyvéddel fölfegyverkezve jelent meg a tárgyaláson *Polner* bíró előtt. A butorkereskedő azt vitatta, hogy a holmik megvannak vásárolva, egy kis részlet készpénzt is kapott már reá, mindazonáltal nem adhatja ki azokat, mert nem talál megnyugtató fedezetet. Bírói intézkedést kér következőleg.

A szentképes erre azt felelte:

— Ha biztosíték kell, itt az orosz állampapír, amit nem szívesen ugyan, de mégis kiadok a kezeim közül.

Erről meg hozzáértő pénzügyi szakemberek konstatálták a fuvarlevél alárendelt mivoltát. A szentképek jámbor hordozójának ügyvédje, *Kormányos* Benő dr. tüzzel védelmezte ügyfele igazat főleg a papírra vonatkozólag. Azt bizonyította roppant érdekesen, hogy igenis az irás állampapír.

A butorkereskedő képviselője, *Kékay* István dr. erre csak annyit mondott:

— Ha a kolléga ur annyira meg van győződve annak értékéről, *váltás* magához felelőben.

Lett erre ijedelem. Azonban *Kormányos* még is ügyesen ki tudta vágni magát:

— Jegyezze meg fölperes, hogy én itt ügyvéd vagyok és nem banküzlet.

A tárgyalást pedig el kellett halasztani, mert most szakértőket fognak kiballgatni annak megállapítása végett, hogy hát tulajdonképpen micsoda az a papír: állampapír-e avagy fuvarlevél?

Végtére is olyan messzire esik tőlünk a fehér cár birodalma, hogy nem lehessen egész biztonsággal tudni, micsoda értéke van ott egy sok pecsétes fuvarlevélnek?

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Lopással vádolt hitközség.** *Nádasdy* Ferenc gróf még 1901. évben *Agrison* nagyobb birtokot vásárolt. Ez a birtok egy olyan nagyobb erdővel volt határos, melyet 32 év óta az ágrisi gör. keleti hitközség használ, úgy hogy évente kiadta irtásra. Legutóbb is ugy történt és az egyház 8 holdat ki is vágatott. *Nádasdy* Ferenc ekkor tiltakozott az ellen, azon a címen, hogy az erdőt az ágrisi birtokkal együtt megvette, a telekkönyv szerint is őt illeti meg az erdő feletti tulajdonjog, mely így ez ő birtoka lévén, megtiltotta a további irtást. A hitközség azonban keveset hederített a *Nádasdy* gróf tiltakozására és az erdőt tovább is irtotta. Ekkor *Nádasdy* radikális eszközhöz folyamodott: feljelentést tett lopás miatt mindazok ellen, akik az erdőt irtották. Az aradi ügyészség a feljelentés ügyében egyelőre, amíg a tulajdonjog kérdése tisztázva nincs, felfüggesztette a további intézkedéseket.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Június 18. —

Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogrammon felül súlyban 118—9 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 116—8 fillérig, könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 112—4 fillérig.

Akinek pénzre, háztartásra, segédre, ispánra, gazdatisztre, kulcsárra, takarítónőre, kertészre,

gazdasszonyra, mindenésre, szakácsnőre, szobalányra, házmesterre, nevelőre, nevelőnőre van szüksége

AKI

üzletet, butort, bort, gyümölcsöt, gabonát, házat, telket,

birtokot, kocsit, lovat, egyenruhát eladni vagy venni kíván

AKI

férjhez menni v. nősülni óhajt, tanórákat, lakást, állást, ellátást keres vagy ad,

gyermeket örökbe fogadni vagy adni szeretne, tanulót felvenni kíván

az

Aradi Közlöny kishirdetési rovatát használja, ez biztosan eredményre vezet.

Budapesti ár- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 18.

Delitőzsde. Buzakínalat mérsékelt, vételkedv gyöngö. Lanyha iránzat mellett 10,000 métermáza került forgalomba 5 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek elhanyagoltak. Időjárás szép.

Kötőzsde. Berlin $\frac{1}{4}$, Páris 5 magasabb.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.32—7.33
Rozs októberre	6.16—6.17
Zab októberre	5.40—5.41
Tengeri júliusra	6.25—6.26
Tengeri augusztusra	6.30—6.31
Tengeri 1904 májusra	5.20—5.21
Repce augusztusra	11.85—11.95

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	7.28—7.29
Rozs októberre	6.13—6.14
Zab októberre	5.36—5.38
Tengeri júliusra	6.26—6.27
Tengeri augusztusra	6.30—6.31
Tengeri 1904 májusra	5.22—5.23
Repce augusztusra	

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	658.90
Magyar hitelrészvény	727.50
Leszámlítóbank részvény	449.—
Rima-Murányi vasúti részvény	462.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	676.—
Köszti vasút	608.50
Városi villamos vasút részvény	312.50

Szeszüzlet.

— Június 18. —

Mai jegyzéseink: Készárt nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Szűrtől moslék 12⁸⁰—13[—] korona mmásanként.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti ár- és értéktőzsdén.

Budapest, június 18.

Magyar aranyárjádék 4%	120.50
Magyar koronajárjádék 4%	99.55
Magyar arany 4%	91.—
Magyar ezüst 4%	—
Magyar keleti vasút	—
Magyar földterhermentesítési kötvény	98.85
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	99.25
Magyar nyereségsorsrészvény kölcsön	198.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	156.75
Osztrák papírrészvény	100.—
Osztrák járadék ezüst	100.—
Osztrák járadék arany	120.75
Koronajárjádék	100.75
1860-iki államsorsjegyek	153.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1630.—
Magyar hitelbankrészvény	731.75
Osztrák hitelbankrészvény	661.—
Osztrák-magyar államvasút	674.—
10 frankos arany (Napoleonkor)	19.05
Nemet birodalmi marka	117.25
London	239.47
Páris	95.17
20 márkás arany	23.43

NAPIREND.

Június 19. Péntek. Róm. kath. naptár: Jézus szive. — Protestáns naptár: Jézus szive. — Görög-keleti naptár (június 6.): Hilar apostol. — A nap két 3 óra 48 perckor, nyugszik 7 óra 44 perckor.

Kölesy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, elvélve csapadék.

Június 20. Az aradi tornaegyesület társasvacsorája (Városi vendéglő.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Z. J. Ö. A baptista és a nazarénus felekezet lényegesen különbözik egymástól. A baptista vallás hívei fő elvüknek a vasárnapnak a tizparancsolat szerint való megtartását tartják; szent és sérthetetlennek tartják, s ezen a napon semmi üzérkedést vagy foglalatosságot nem végeznek; a nazarénusok pedig nem tartják ily szigorúan a vasárnapot. A nazarénus nem fog fegyvert és nem esküszik; a baptista mind a kettőt megteszi. A baptistákat valamely folyóban, az ismeretes szertartás szerint keresztelik meg; a nazarénusok pedig valamely titkos, csakis általuk ismert szertartással ve-

szik föl maguk közé az új híveket. Tulajdonképen rokon vonás nincs egyéb a két vallás között, mint hogy mind a kettő új keletű.

CSARNOK.

Mignon, ne sirj!

Irtá: Palotás Fausztin.

[4]

(Vége.)

Másnap délelőtt lopás vétsége miatt ott állt a kihágási bíró előtt.

— Tolvaj ember, hálátlan teremtes! Fördméd rá a nagyasszony csipőre vágott kezekkel. Kiemeltem a porból, piszokból, felruháztam minden jóval elhalmoztam; anjázottam, mint tulajdon gyermekemet. Hálából feltöri az almárium fiókját, elrabolja a pénzem (nem hiányzott abból egy árva fillér sem!) szégyent hoz a házamra, fejemre! Pusztuij előlem, hogy soha többé ne lássalak.

— Hová akartál szökni? Kérdezte a bíró szájalommal! A megkínzott leányból kitört az önértzet gyöngö beteg hangja.

— Megszökni? Scha! Menni, menekülni akartam, neki a nagy világnak! Mit tudom én merre hová? ...

— Hogy romolhatott el... ki ronghatta el ennyire? Mormogta a nagyasszony, visszakapott pénzét mohón olvasgatva. Ennyi volt... nincs hja... mivel itt van... Nem kívánom a megbüntetését.

A törvény azonban megtorló jogával élt, Terézkét tíz napra elzárták. Tíz esztendőnél is hosszabb idő volt az. Hogy szabadult: elindult haza... a külterület fasoros útjának, arra hol nem a citromok, de akácvirágok teremnek: illatát, pompáját növelvén az ébredő tavasznak!

Amint a feketeszélre ért, testileg lekileg végkép össze volt törve. Az első ismerős, kivételalkozott a Szögi molnár volt. Nekitámasztva hátát a leláncolt vitorlászárnyak szinte felkurjantott, amint egész közelben Terézkét felismerte.

— Mindig mondtam, mondom is, hirdetem, hirdetem is, hogy a szegény tanyai lány kerülje a várost, mint az ördög a tömjénfűstöt, kicserélj ott ruhájával együtt a lelkét is; lenézik kigunyolják, végre a tömölöche üldözik...

Megfogta a leány kezét s a kerges embernek egészen elbágyadt a hangja.

— Haza hiába mégy. Nincs neked már otthonod, hajlékod: Anyádat két héttel ezelőtt temették, testvéreidet szétszedte a rokonság apád is elhagyott bennünket, városi cselédnek szegődött a mérgesi pusztára.

Terézke nagyon szenvedett. Tele volt fájdalommal, szólni nem tudott. Hangot ad az érzés, de sokszor némit is. Feltámolygott valahogy a malom ajtajáig, leült a küszöbre s elkezdett keservesen zokogni.

— Ugyan lányom! Mondta Szögi szörnyen taglalva a szavakat, minden hang után egyet, kettőt nyelve: már mire való ez! Teréz... Terézke ne sirj!

Az egyenes szívű paraszt Lothario mondhat-e adhat-e más vigaszt a szerencsétlen tanyai Mignonnak!

— Maradj itt nálunk! A libapásztoromat hetes hideg rázza. Majd élvégzed a dolgát! Itt maradsz, ha mondom... de hát hová is mennél, te árvább az árvánál.

Egy hónap telt el, mire egészen kitavaszkodott. A múlt mintha el lett volna temetve feledve: Terézke valóságos gyermeke, szorgalmas dolgosa, mindene a molnár házában. Most is kora reggel a kertben gyomlál, midőn az országúton egy könnyű kocsi lát közeledni. Nagyot dobbant a szive s mintha az öserő elszabadult árama szállta volna meg minden ízét, kiegyenesedett. Zákányné fogatja volt. Zoltán a kocsis mellett ül s hajtja a lovakat.

Hát nem imádkozott, nem türt, szenvedett hiába. Beteljesült vágya, kívánsága, reménye, öröme — még egyszer láthatja!

Zoltán meglátja Terézkét, nagyott rántott a gyepión, s egy szökéssel az ülésből lenn temett. A kertet keskeny árok választja el az uttól, nekiszaladással átugrott rajta s kiterjesztett karokkal rohant hozzá.

— Terézkém, virágom: Erted jöttem, hogy magammal vigyelek, hogy soha el ne hagyjalak.

Nem törődve senkivel, sokáig tartották egymást átölelve. A leányt mámor fogta el, csak a forró csókokat érzi, melyek arcára, ajkára szemeire hullanak.

— Anyám visszafogad! Folytatta a nagyváros hazug csábítója. Igérte, hogy felejt mindent, hisz miattam estél bünbe, vételkedbe, vígan boldogan élünk. Mint annyiszor emlékszel... ráülisz a térdemre, átöleled a nyakamat és én mesélek neked soká: gazdag legényről, szegény leányról, koldus királyfiról, ékes mátkájáról. Édesem, kedvesem.

Még egyszer átölelte, hévvel, melegen.

— Most kihajtatok a tanyára, dolgomat végezve, alkonyatkor visszajövök érted...

Elhajtott! Terézke mindaddig bámult a fogat után, míg el nem nyelte a fény, az ut pora.

Most már feleszmélt, s hogy a mámor elusztott, most látja életét, helyzetét rettenetes valóságában. Hová jutott, meddig süllyedt már, mi lesz a folytatása, mi lesz a vége! Kedves, szerető lesz abból, kinek szívében még érintetlen a szerelem tiszta oltára.

Tétovázva körülnézett. Majd büszkén felkapva a fejét: leszaladt a rétre a csordajárás utjára...

Harmadnap holtan húzták ki a jószág itató kutjából.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi május hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.55
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Gyorsvonat délután	4.21	Személyvonat d. u.	3.32
Személysz. tv. d. u.	4.45	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	9. —
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsin délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.36
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Radnáról vas. és ün. e.	8.13
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5. —	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	5. —	Személyvonat reggel	8.35
Vegyesvonat reggel	7.10	Vegyesvonat este	7.06
Személyvonat d. u.	4.11	Személyvonat este	10.33
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.05
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11. —
Gurahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.56

Motormenetek

Arad—Szabadságtér és Battonya között.

Battonya felé reggel	8. —	Battonya felől reggel	6.02
Battonya felé d. u.	12.26	Battonya felől d. u.	12.04
Battonya felé este	7.11	Battonya felől d. u.	4.05

Nyári színház.

Pénteken, 1903. évi június hó 19-én:

FRIZZO

színpadi átváltozó művész vendéglátéka.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTÉR.*

Borbás Lajos,

szobafestő és mázó,.

Arad, Weitzer János (volt Templom-utca 12.)

Ajánlja magát a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség figyelmébe mindennemű **szobafestő és mázó** munkák elkészítésére, u. m.: **erezést és lényezést a leggyorsabbáttól a legdicsesebb** kivitelig jutányos áron mellett.

Szolid, pontos és lelkiismeretes munkák előállításáról a t. háztulajdonos és lakásbérlők biztosságnak.

Mikalakai tégl- és cserépgyári telepek

(azelőtt Golds J. Kornél.)

Egyedüli tulajdonos: **Pollak József, Arad.****T. cz.**

Szíves tudomására hozom, hogy mikalakai tégltelepemen legjobb minőségű

T É G L Á T

készíték s azt igen jutányos árban hozom forgalomba.

Kérem szükséglet esetén engem telephonon vagy levélleg ajánlattételre felhívni.

1812

Tisztelettel

Pollak József,

fűszer-nagykereskedő.

Telephon 255. szám.

557—1903. II. szám.

Hirdetmény.

Az arad—zámi törvényhatósági közut Paulis és Solyos községek között lévő 23·5—32·8 klm. szakaszának hengerelese céljából paulisi diorit vagy ezzel egyenértékű hasonló jó minőségű kőből előállított 3348 m³ zuzott kavics és 382 m³ zuzalék szállításának biztosítása céljából az 1903. évi június hó 24-ik napjának délelőtt 11 órájára Aradvármegye alispánjának hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A szállítás legkésőbb július 1-én megkezdendő és aképen folytatandó, hogy hetenként 600 m³ zuzott kavics és 60 m³ zuzalék az utvonatra kiszállítva és szabályszerűen felhalmozva legyen.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fedanyag szállítás elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 11 órájáig Aradvármegye alispánjához benyujtsák, később érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlathoz az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő, bántépénz csatolandó.

A részletes feltételek az alóltrott hivatalnál a rendes hivatalos órákban (d. e. 8 tól-d. u. 2-ig) megtekinthetők.

Aradon, 1903. évi június hó 18-án.

M. kir. államépítészeti hivatal.

Keller,

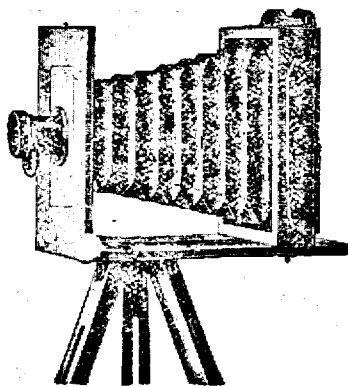
kir. főmérnök.

1357

AZ

Amateur és fényképész

urakat tisztelettel értesitem, hogy a tavaszi idényre rendelt fényképző-gépek megérkeztek

Szintén megérkeztek friss Schleussner, Germania, Agfa, Kodak és N. P. G. cikkek, melyek árait ez idén tetemesen leszállítottam.

Mindenki pénzt takaríthat meg, ha a fénykép cikkek nem postán hozatja, hanem nálam veszi és kapja ugyanazt ugyanazon árban, költségmentesen.

Minden egyes gépért vagy cikkért teljes jótállást vállalok.

BLOCH H.

fénykép-cikkek raktára. 768

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy Aradon

kárpitos és diszítő-üzletet nyitottam.

Több éven át Budapest, Bécs, Berlin, Brüsszel és Párisban elsőrendű műtermekben dolgoztam, úgy, hogy azon kellemes helyzetben vagyok t. cz. rendelőknek legkényesebb igényeinek is megfelelek.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig a legjutányosabb árak mellett. Elvállalok olcsón lakásberendezéseket helyben és vidéken. Költözőkódések alkalmával butorcsomagolást, ugyszintén használt kárpitozott butorok és billiardasztalok újra áthuzását gyorsan és olcsón eszközölök.

Tisztelettel

Reiner J. Gyula

kárpitos és diszítő 243

Thököly-tér B/a. szám (Prolich-ház.)

Zálogcédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLUM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 703

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

Váradi János

úr, Arad Hunyady ezelőtt Fekete kutya-utca (a Hunyady kávéházzal szemben.)

Elad, vesz és szakszerűen javít mindenféle órákat, végez e szakmába vágó műveleteket pontosan 2 évi jótállás mellett.

Raktáron tartok mindennemű arany- és ezüst-ékszert, veszek tört aranyat és ezüstöt. 699

Permetező

3 évi jótállással (ingyen javítás.)

E permetező alkatrészei a rezoldattal semminemű érintkezésbe nem jönnek s így azokat sem megtámadni, sem eldugni vagy megromlálni nem képes. Ára 32 kor., 8 évi ingyen javítással.

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott 208

Borszivattyuk

s hozzávaló legjobb minőségű gummicsővek.

Tüzi-fecskendők

s hozzávaló legjobb minőségű belül gummizott kenderítőmlők és kutak. Mindennemű javítások elfogadtnak.

Két tanuló felvétetik.

Cséplőgép és járgány tulajdonosok

figyelmébe!!

Az 1893. XXVIII. törvények értelmében minden cséplőgép tulajdonos köteles baleseteknél az első segélynyújtáshoz szükséges kötszerekkel felszerelt

Mentőszekrényt

készletben tartani.

Mint hogy fenti rend let be nem tartása pénzbírsággal jár, saját jól felelősségem érdekében ajánlom legkitünőbb szerekkel és jól zárható dobozzal ellátott

Mentőszekrényemet

Előírás szerint összeállítva, használati utasítással 5 frt.

Hiányos mentőszekrények jutányosan kiegészíttetnek.

Lábizzadás

Hónaljizzadás

ellen kipróbál biztos hatású szer a Hajós-féle

Szárít!!!

HINTÓPOR

Szagtalanít!

(Tanno-salicyl comp.)

126

Ára egy doboznak 35 kr.

Fenti szerek egyedül kaphatók

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Minden tekintetben

legjobb

**Czipőknek mondhatók a
Porter-czipők!**

Legjobbak és legolcsóbbak!
A választék rendkívül nagy!
Sevró-Czipőkből óriási
raktár, s mint minden más
cikk, úgy a Czipők is, a
raktár túlzufoltsága miatt,
jóval a rendes áron alól
adatnak el. Vidéki rendelé-
sek, gyorsan eszközöltetnek;
helyben választékok a ház-
ba küldetnek. Telefon 324.

Vegyen

Porter-

Czipőt!

A legjobb!

A legolcsóbb!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kerékpár

kitűnő karban, olcsón eladó Boros
Béni-tér 7. 1844

Egy 3 lóra való istálló,

kocsiszinnel, Kis Ernő utca 8. sz.
alatt azonnal kiadó. 1856

Üzlet kiadó.

Salacz-utca 8. szám alatt, a Kis
pipa sörcsarnok és a casino alatt
levő szép üzlet portállal és mellette
levő szobával, kiadó. Bővebb felvi-
lágcsítással szolgál Rotstein Mór ur,
fűszerkereskedő, Szabadság-tér 8.
szám alatt. 1851

Ügyvédjelölt,

teljes gyakorlattal, ki román és
német nyelvben is perfekt, irodát
keres. Cím a kiadóhivatalban. 1856

Nagymennyiségű

**lécz és deszka
eladó**

az Aradi Nyomda Rész-
vénytársaságnál.

Keresek

egy jóforgalmu

vízimalmot

vámórlésre 2—3 kövel

haszonbérbe.

Cím a kiadóhivatalban. 1846

KINTZLER ZOLTAN

Cronometer műérés és ékszerész

Arad, Andrássy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható. 321

Pontos és szolid kiszolgálás!

ARADON,

Salacz Gyula-utca 2.

Kalmár József

műszerész

ajánlja jó minőségű

kerékpárjait.

Raktáron tartok elsőrendű külső és
belső gummit és minden a kerék-
párhoz tartozó felszerelési tárgyat.
Olcsón és jótállás mellett végzek

kerékpár javításokat.

Villanyos csengő és telefon beren-
dezéseket szakszerűen és jótállás
mellett készítek. 806

Telephon szám 242.

Wolster Izsó

uri szabó

Aradon, Szent Pál-utca 3. sz.
(szemben az Erdélyi kávéházzal.)

Elvállal, bármilynemű **uri öltönyök**
mérték szerinti elkészítését a legjobb di-
vat és pontos szabás szerint a legju-
tányosabb árak mellett.

Javításokat és átalakításokat
olcsón eszközöl. 228

Arad legrégebb kerékpár és varrógép
javítóhelye és raktára, Szabad-
ság-tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 96.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhalmazok, továbbá

zajtalan járású Singer varrógépek
32 frtért öt évi jótállás mellett.

Villanycsengő

és

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vál-
lalok. — Nagy raktár kerékpár és
varrógép alkatrészekben.

A Toilett Kérdés.

**Hölgyek, kik nyaralni mennek,
Hölgyek, kik fürdőbe mennek,
Hölgyek, kik utaznak,**

**szükségeit a legujabb mintákban a legjobban és egolcsóbban
fedezik**

Reiner S. Sándor áruházában

Arad, Hunyadi-utca 2. szám.